

C O L A B O R A T O R I I N O Ș T R I

GEORGE FILIPESCU
cooperatist

CESAR T. STOIKA
avocat

I. HOIESCU
inginer

I. I. STOICAN
avocat

N. ARGHIR

I. R. ANSELME

EMIL ISAC

EMIL I. CIOROIANU

OSANA, OSANA

Maș înaintea de Paști cu se-
ze zile Iisus a plecat din Vi-
fanda către Ierusalim. Însoțit
de cei doisprezece apostoli s'a
apropiat de satul Viftagi. O-
prindu-se în dreptul satului
pe doi dintre ei l-a trimis în
sat. Le-a spus, că în sat vor
găsi o asină cu mănă. S'a des-
coperit mănă și s'a aducă la
Iisus. Iar dacă le va zice ce-
la stăpânul mănăului, să-i
zică, că Domnulul lui i trebu-

fariseilor și cărturarilor le era
neplăcută împărăteasa în-
trare alui Iisus în Ierusalim.
Ei aveau de gând să omoare
pe minunatul învățător, de-
aceia nu prea erau bucuroși
să vadă semnele de dragoste
ce-i arăta poporul. S'au apro-
piat de Iisus și l-au zis:

— Spune poporului să tacă!
Nu se cade să tulbure în acest
chip sărbătoarea!

Iisus le-a răspuns:

— N'ați citit în scriptură:
din gura pruncilor și a celor
ce sug al săvârșit laudă? Zic
vouă, că dacă vor tăcea aceș-
tia, pietrele vor striga!

Iar poporul, a strigat mai
departe cu glas de bucurie:
Osana, binecuvântat cel ce
vine întru numele Domnului!

Minunata intrare alui Iisus
în Ierusalim o sărbătorim în
Duminică Florilor. Ca și po-
porul din vremea aceea, întru
această zi și noi purtăm în
mâni ramuri de copaci, cu

care împodobim și porțile no-
astre, iar în unele locuri și
mormintele celor răposați. E
o sărbătoare de bucurie, după
care urmează săptămâna
Dumnezeștilor patimi.

Poporul, care a primit pe
Iisus la intrarea în Ierusalim
n'a fost statornic în simțimen-
tele sale. După câteva zile a
cerut moartea aceluia, pe care
era astăzi l-a primit ca pe un
împărat.

Noi însă, cunoscând, că el
intră astăzi în Ierusalim ca
să pătimească pentru noi și
pentru a noastră mântuire,
să-l primim cu bucurie și să-i
rămânem credincioși, făcân-
du-ne astfel vrednici să ne îm-
părtășim din jertfa ce el a
adus-o pe demnul crucii, pen-
tru iertarea păcatelor noastre.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

ȘI-AM ÎNTRUAT ÎN IERUSA-
LIM.

MIȘCAREA CULTURALĂ DIN ISMAIL

În urma inițiativei coman-
dantului Moldovei de peste
Prut, s'a înființat în Ismail
Ateneu Popular, care și-a în-
ceput activitatea în ziua de
29 Martie, cu o conferință a
d-lui Ioan Balanțof, directorul
școlii normale din localitate,
despre scriitorul indian
Rabindranath Tagore. Acest
universal scriitor, este din ne-
fericire prea puțin cunoscut
la noi. Cei care s'a putut tradu-
ce din scrierile sale, nu ne pot
da încă o idee de marea sa
personalitate mondială, ca
scriitor, profesor, pedagog,
poet și îndrumător al poporu-
lui indian. A avut nenfericire
să apară într'un timp când
India era teatrul unor miș-
cări separatiste, în urma că-
roră s'au născut cele patru
castre brahmanice. Căutând
să-și dea o atitudine patriotică,
Rabindranath Tagore, întru-
pează cel mai înalt grad de
naționalism. Dănsul nu este
un scriitor internaționalist,
cum s'a încercat a se arăta;
el își iubeste poporul și pen-
tru dănsul își jertfește totul.
A fost cunoscut în Europa, a-
tunci când i s'a acordat pre-
miul Nobel pentru literatură.
Atunci marii noștri gânditori
din Europa au încercat să ni-l
arată pe Tagore în adevărata
lui lumina. Se știe că un scri-
tor mare face epocă; deaceia
Rabindranath Tagore, odată
cu sine, a adus pe tapet ideea
de a se cunoaște mai în amăn-
unțime acest mare popor in-
dian, care are o civilizație de
peste 3000 de ani. Rabindra-
nath Tagore a început ca orice
scriitor, cu cântece, cari s'au
răspândit în toată India și a-
stăzi peste 14 milioane de in-
dieni îi cântă cântecele. Apoi
a scris versuri, și în urmă ro-
man. Dar cu toată dragostea
câștigată, Tagore cade repede
în disgrația poporului său,
când încearcă să-și incline spre
cultura europeană și mai cu
seamă spre cea engleză. A-
tunci a pierdut dragostea po-
porului său și Rabindranath
Tagore se vede nevoit a lupta
singur în contra tradiționa-
lismului indian, care se ba-
zează tocmai pe ideea de
conservare și această luptă îl fa-
ce uneori să isbucnească în
strigăte de durere. Înființea-
za o școală a sa, unde adună
tineri brahmani și-i crește în
spiritul civilizației engleze.
Însă acești elevi, devenind oa-
meni cu vază în propriul lor
stat, caută să-l atragă pe Ta-
gore iarăși în matca civiliza-
ției indiene, căutând a-l pune
în fața aceluiași probleme
care frământau de mii de ani
India. Și dănsul se vede silit
a reveni, însă cu toate acestea
dragostea poporului său s'a
răcit, împlinindu-se tocmai
ceia ce s'a spus adesea despre
marii profeți, că nici unul nu
va putea propovădui în țara
sa. Atunci Tagore a făcut că-
lătorii în Europa, unde a fost
primit cu brațele deschise.
Părîndu-i săi, ca și dănsul au
jucat un mare rol în istoria
Indiei: Unchiul său a luptat
contra tendinței de emigrare
a poporului indian, iar tatăl
său a fost într'un post însem-
nat și a trăit câțiva ani la Pa-
ris. Frații lui Tagore sunt oa-
meni cu vază în India: unul
fiind profesor universitar, al-
tăl ocupând un însemnat post
în administrația engleză.

Oratorul își însoțește confe-
rența cu citate din marele
scriitor și dăndu-i un aer u-
sor de povestire, cei care a-
u lucrat rar. Însă aceasta do-
vedește tocmai că d. Balanțof
este un apripit mănăitor de
vorbe și are o vervă mișcăto-
are în expunere.

După conferință, la care din
întâmpinare au luat parte și
membrii Fundației culturale
„Prințul Carol”, a urmat un
program artistic, cu coruri.
De asemenea a cântat câteva
ari d-na Popa. Sala liceului
de fete, în care s'a ținut con-
ferința, a fost arhiplină și s'a
putut vedea tot ce Ismailul
are mai select, în ramura în-
vățământului secundar și pri-
mar. Deasemenea a luat parte
un numeros public din oraș,
cari a ascultat cu interes fru-
moasă cuvântare a d-lui Ba-
lanțof.

Tot în aceeași zi a sosit în
localitate misiunea Fundației
culturale „Prințul Carol”, ca-
re a fost primită cu un entu-
ziasm de nedescris. Diminea-

șia a avut loc o slujbă reli-
gioasă la Catedrală, unde d-l
Nedelcu a vorbit despre în-
semnătatea Evangheliei din
acea zi, dezvoltându-și confe-
rența și în jurul ideii de re-
ligiune. După slujba religioa-
să membrii Fundației au asis-
tat la conferința Ateneului
popular al românilor dela
Nistru. La ore 4 jum. p. m. a
avut loc o serbare culturală
la Sala „Muzicescu”, unde
școlile s'au reprodus cu dan-
țuri, recitări și coruri.

A vorbit d-l Gh. Mugur des-
pre scopul Fundației Cultu-
rale și despre mijloacele cu
cari s'ar putea realiza la aste
cele frumoase căminuri cul-
turale, cari au de scop să ri-

dice pe sătenii la o treaptă
mai înaltă a vieții prin pilde-
le frumoase ce e poate culege
din cărți.

A vorbit apoi d-l deputat
Toni și d-l Ioan Savin, ară-
tând în cuvinte simțite care
este rolul culturii la sate și
cum s'ar putea realiza această
cultură. D-l Ioan Savin, des-
voltă conferința sa în jurul
vieții de țară, îndemnând pe
toți cei ce simt românesc să
depună tot obolul lor pentru
ridicarea culturală a satelor,
prin înființarea de căminuri
culturale, muzee, biblioteci,
băi publice, etc. D-sa își în-
cheie cuvântarea în raportul
aplausurilor din sală. Un imens
public a luat parte la această
mare serbare culturală, rămă-
nând pe deplin încântat de
frumoasele îndemnuri date
de membrii Fundației.

Într-o altă zi, d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

și d. Balanțof

O PAGINA DE ISTORIE

Pacea dela București își îm-
plinise rostul vremelnic, tur-
nând peste suferințele tuturor o-
trava îndolii și a amărăciu-
nei. În întunericul care cerea
prezentul, doar lăcrimile
zilelor de jertfă și de înălța-
re din trecut mai arunca o
slabă lumină asupra viitoru-
lui.

Și totuși, în întunericul a-
cela, se desprindea vie, ca un
simbol de energie hotărâtă și
de încredere neîfrântă, figu-
ra Suveranei noastre care, fă-
ra a șovăi, spunea cuvântul
cel bun tuturor. Ea a crezut
că va birui, și a biruit pentru
că a crezut.....

Era în luna Iulie 1918. În
împlinirea poruncilor păcii
împuse de biruitoare. România
trebuia să pastreze armamen-
tul pentru o oștire de numai
100.000 oameni, urmând ca tot
prisosul să fie predat coman-
damentului german.

Cel ce scrie aceste rânduri
primise tocmai dureroasă și
greaua însărcinare de a stabi-
li împreună cu autoritățile
germane din București, can-
tățile de materiale de răz-
boi ce trebuiau preluate cum
și modalitatea transporturi-
lor din Moldova în teritoriul
ocupat.

Cu câteva zile înaintea ple-
cării spre București, sunt
chemat să mă prezint Maje-
statii Sale Regale la Bicaz.
Dupa dejunul la care mi-se
facuse cinstea de a fi invitat,
Majestatea Sa Regina mă con-
duce pe terasa castelului, de
unde privea înmărmurită toată
valcea cea frumoasă a Bistri-
ței.

În liniștea mareață a ace-
stui decor de poezie, furtuna
care mișca sufletul Augustei
Suverane, părea mai adâncă
și mai omenească. Regina
noastră avu totuși bunătatea
să-mi dea mai întâi vești des-
pre copilă mea care se afla la
studii în Anglia și dela care
nu mai capatasem nici o știre
de mai bine de șase luni.

Apoi deodată, schimbând
tonul și schimbând vorba,
merse deodată la țintă. Îmi
amintesc, deși azi au trecut,
cuvânt din cuvântul acela
rupt din suflet și rostit ca o
poruncă careia nu i-se putea
împotrivi:

„Știu că peste câteva zile
vei pleca la București unde ai
o însărcinare foarte dureroa-
să de îndeplinit. Te rog și te
conjur, pune toate facultățile
d-tale în joc, întreprinde orice
mijloc, numai scapă cât
mai mult din armamentul no-
stru și fă astfel ca, cât mai
puțin să fie predat dușmanilor
țării.

Cu toate că Germanii sunt
în plină ofensivă în Franța,
cu toate că astăzi chiar (18 Iu-
lie 1918) ei au trecut Marna
pentru a doua oară, eu rămân
cu convingerea neșărmătată
că tot aliații vor eși biruitoari.

Și ce vom face mâine la în-
cheierea păcii, când marii alia-
ți ne vor spune: Mergeți de
stăpâniți pământurile care
sunt ale voastre și vi-se cu-
vin. Cu ce le vom ocupa și
cum le vom păstra, dacă în
loc de oaste vom avea o gloa-
tă dezarmată?

Te asigur că nimeni nu va
consuși să îndeplinească
pentru noi această misiune și
că nimeni nu va mai sacrifi-
ca un singur soldat pentru
cauza noastră.

Era ceva profetic în rostul
acestor cuvinte și în felul
cum au fost spuse și era atât
credință și atât putere de pă-
trundere pe fața celei care le
rostea, încât cred, că nu ar fi
fost om care să se îndoiască
atunci de adevăr.

M'am înapoiat la Iași, ho-
tărât de a îndeplini cu ori ce
preț și împotriva oricui, acea-
stă poruncă Regală care era
pentru mine porunca neamui-
ului!

Astfel, ceea ce era în subcon-
știentul nostru, trecea în chip
împertios pe planul întâi al
preocupărilor noastre ca o da-
torie dela care nu ne puteam
sustrage.

Cuvântul Reginei cristali-
zase în fapt, ceea ce până a-
tunci era numai un imbold
trecut prin cenzura atâtor ar-
gumente contradictorii.

Din ceasul acela, fără a ne
teme de vre-o răspundere, și
încercându-ne în fine găsi-
sem drumul cel drept, ne-am
pus cu toții la o muncă nouă,

Cuprinsul unei biblio-
teci satești

Credem, că nu mai trebuie
să stăruim, în privința însem-
nătății unei biblioteci, fie pu-
blica, fie particulară.

Cine n'o cunoaște? Doar
numai proștii, nu!

Lucrul de căpetenie este în-
să, să știm întotdeauna, ce
cărți trebuie mai ales să cu-
prindă o bibliotecă.

Asta-i marea întrebare.

În general o bibliotecă, bine
înființată, trebuie să cuprin-
dă mai întâi de toate, pe ma-
rii noștri clasici români, pe
cei vechi și capodoperele lite-
raturilor străine.

Tot ce interesează genul
gândirii omenești, trebuie să
fie acolo de față și o bibliotecă
n'ar fi întreaga, dacă n'ar pu-
tea să pună la îndemână citi-
torilor, cercetătorilor ei, felu-
rite dicționare, enciclopedii,
opere de istorie, de geografie,
de filozofie morală, de psihol-
ogie, de sociologie, de econo-
mie politică, de știință, de ar-
ta, de cunoștințe practice și
științifice ș. a.

În privința acestora, nu se
pot da reguli statornice, ată-
ta putem spune, că alegerea
cărților pentru o bibliotecă,
trebuie făcută mai mult după
scopul, cel urmărit prin ea.

O bibliotecă, poate fi înfiin-
țată pentru învățatură, pen-
tru muncă sau pentru trecere
de vreme, apoi pe de altă par-
te, poate fi în

„Cultura Poporului“

Cu numărul acesta „Cultura Poporului“, care nu și-a uitat o clipă secolul ce umărește: „răspândirea culturii în masa largă a poporului“, pășește într-un nou an de viață.

Acest ziar n'a încetat o clipă de-a servi ca purtător de roșu dulce și binefăcătoare până în cele mai îndepărtate colțuri ale țării noastre, dela Ciornahora până la bătrâna Dunăre și dela Trascău până la vâul dămol al Nistrului și unda spumegândă a Mării.

„Cultura Poporului“ n'a încetat o clipă de a da atât orașului lui cât și satului lui ceasce este al lui. Cu aceeași dragoste a privit și pe unul și pe altul, și cu aceeași bucurie i-a primit la sanu-i calduros ca o bandă și mângâietoare mamă care nu-și strânge gândul — măcar o clipă — dela feciorii ei.

„Cultura Poporului“ însă, n'a uitat nici pe frații noștri de dincolo de Dunăre, cari în coloanele ei au găsit locul unde să-și arate suferințele ce le pricinuesc stăpânitorii nelăudători, cari caută să le răpiască aceace ei au mai scump: „limba strămoșească“, simțându-le astfel orice clipă de bucurie!

Dar „Cultura Poporului“ nu s'a oprit nici la aceasta. Ea a mers mai departe, întinzându-și aripile ceretore și peste Ocean, pentru a duce o vorbă de mângâiere fraților ce furnică prin orașele Americii, amăgiți de iluzia unei vieți mai îmbelugate.

Toate acestea sunt fapte mari, fapte nelăteute!

Deaceia, datori, trebuie să ne simțim cu toți — dela mic până la mare — ca într'un singur glas să strigăm: Spor la muncă și Dumnezeu să fie la ajutorul celor străni în jurul acestui ziar, pentru a sădi în el cele mai aiese flori, pline de nectar dulce și săuțos.

Bayezan-ur-Tarpeu
normalist.

Depărățeanu și Nottara

„Viața la țară“ este poezia predilectă pe care maestrul Nottara o recită mai la toate festivitățile artistice și literare, dupăcum „Miorița“ picura cu note de cristal în asemenea împrejurări, din buzele armonioase ale poeticei Anisuzza Romanescu.

Nu de mult, l'am auzit pe maestrul Nottara, recitând fermecătoare capodoperă a lui Al. Depărățeanu.

Vârsta a aninat pe omul lui — pe care povara vieții nu l-a

putut încovoia — o mantie de gravitate: marile figuri clasice care au trecut prin temperamentul lui cu un suflu de nemurire l-au lăsat în cutele măștii ceva august; gesturile lui măsurate, calme, au ceva din solemnitatea alexandrinului...

De data aceasta grația idilică din poezia lui Al. Depărățeanu drapa cu valul de surâsuri și scânteei, stropit cu nestimatele unor umbrinoase imagini, statua care este Nottara.

În vocea lui, versul scântee ca stropi de rouă și diamante ce tramară pe foile imaginilor ce smălțuiesc poezia lui Depărățeanu; în ochii lui senini, trecea ca o vibrare aurită, viziunea peisajului clasic, cu ninfă dansând în preajma pădurilor care își oglindesc fantomele abasire în transparența de argint a locurilor; gesturile ușoare și sintetice ca o fațadă de aripă, rispea pe platitudinea scenei, petalele florilor de câmp care se imbiabau. În armonia unui vechi clișeu românesc.

Divinul moment de inspirație ce ridică pe Depărățeanu într-un veritabil sbor liric până în regiunile nemuririi eline unde planează Theocrit, se încarnă deodată în Nottara, prin divinitatea artistică și prin mareșea talentului, maestrul se ridică până la înălțimea clipei de extaz a poetului. „Vâră la țară“ este una din perlele cele mai prețioase ale poeziei românești, dupăcum Nottara este cristallul cel mai prețios al artei românești.

Razele lui au umplut haosul scenei timp de cincizeci de ani cu vâpă de aur și de purpură, cu iraderi cari au încălzit sufletele unor întregi șiruri de generații, topind îndoielile semi-orientale ale publicului în emoții profunde și în aspirații către ideal.

În acest cristall s'a reflectat imaginea somptuoasă a regilor, energia și avântul eroilor; Shakespeare s'a găndit alături de Racine, Corneille și Victor Hugo, lângă care s'a strecurat figura lui Vasile Alecsandri și Delavrancea.

În această simfonie de grandioare și sublim care este talentul lui Nottara, vibrează ca o notă cristalină de clopotel de argint și idila „Viața la țară“ împodobind măreția lui caracteristică cu poezia grației.

Grigorescu.

Orizonturi noi
poporului nostru

A trebuit să treacă mult timp, a trebuit o experiență dureroasă, pentru ca omenirea să pășească în pragul dezastrului fizic, și surmenajului intelectual, o concepție greșită, care ducea ființa umană la o degenerare sigură.

Valul s'a rupt astăzi, s'a sfărșiat, și a lăsat să se prăvale de sub el ca un torent, absolut nevoe a unui educații fizice raționale, care să poată reda omului o înțelegere corectă, o mai mare agerime mintală și fizică, un spirit de cooperare sub conducere mai dezvoltat, care în fine să poată aduce omului regenerarea lui fizică și morală. Astăzi toate popoarele lumii vor cu tot dinadinsul, să reintvieze timpurile de glorie Greco-Romane, timpurile în care rasa umană ajunsesse poate la cea mai mare agerime, la cea mai mare putere, sănătate și frumusețe. Deaceia, pentru a fi în spiritul vremii și în armonie cu înfrigurarea și entuziasmul popoarelor lumii, să ne facem și noi o bună edu-

cație fizică, care să ne solidifice sistemul osos, să ne întărească sistemul nervos, să ne întărească sistemul muscular și să ne formeze un caracter de fier.

Deși condițiunile societății de astăzi, prin marile ei aglomerații de oameni departează pe om de natură, totuși, să ne sforțăm, mai cu seamă cei dela orașe, ca să ieșim din grozavele închisori ce le prezintă orașele pentru firea omului, care vrea să trăiască în libertate, să trăiască la câmp, în mijlocul naturii și să înfrumusețăm cât mai multe societăți sportive.

„Natură — spune Goethe — e mama noastră; să ne asvârlim în natură, că pentru asta suntem creați“.

Exercițiile gimnastice și jocurile în aer liber: oină, fotbalul, rugby, voleibolul, tenisul, alergările, săriturile, etc. ne va aduce fără îndoielă, ceace dorim atât de mult: sănătatea, vigorența, imitativa disciplinată ce caracterizează pe omul de acțiune, ne va forma înfrumusețat, caracterul.

Înabușii astăzi printr-o educație nepotrivită, copiești de delecte fizice și morale, mâine, cine știe dacă nu ne vom simți mândri de efortul făcut astăzi de plinul de viață, ce ni-l va răspândi în toate organele noastre, educația fizică.

Începutul ei la noi e frumos și laude dela popoare mari și puternice, n'au întârziat a se produce. Așa de pildă, un ziar francez, „L'Auto“, dupăce constată superioritatea educației noastre fizice asupra celei franceze încheie, regretând că spre mare rusine a Franței, mica Românie îi poate da lecțiuni în această materie.

Apresiasi ziarului francez, să ne sumuleze și mai mult și totodată să ne și măgulească.

Nouă urmașilor celor două popoare celebre, cărora ne-a fost harizat să purtăm și numele unuia dintre ele, ni-se deschide de azi înainte cu ei, în linia de despărțire a civilizației Europene de cea Asiatică, orizonturi noi, care ne vor duce la glorie și la sumă.

Să fim dar vrednici, de numele ce-l purtăm și de perspectivele ce ni le oferă secolul acesta.

VIRIL VELICU

AȘ VREA SĂ CÂNT...

Aș vrea să cânt, pe câmpul înverzit. Să cânt aș vrea noaptea pe lună, Aș vrea să cânt prin crâng înmugurit, Să cânt aș vrea, pe vreme bună.

Să cânt din dorul meu pustiu Din iacărăle suferinții, Din cânt din toate câte știu Ca-s fericirea, nefinții —

Și-aș vrea să cânt cu-atâta jale Să plângă pietrele pe drum, Să mi plângă, florile în oare, Să plângă-aș vrea, Fată...

Să cânt, deodată și să plâng Nebunii toți să rădă, Să tacă cântecile în crâng, Să tacă apele de ciudă.

Dar nu mai e nici câmp, nici lună Din crâng rămâne numai scrum, E tot trecut-o cunună, A tristului Fătum.

Atanasie Dian

BOJDEUCA LUI CREANGĂ

Septembrie 1914

În liniștea unei calde zile de toamnă, care te ispitește și te îndeamnă să iai rază fără scop, și să te oprești așa în neștiere, mai trezi în vârful Sărării de undă privilegiata spre Cîric și Aroneanu e splendorid!

O idee îmi fulgeră prin gând: să vizitez culbul unde iubitul, nostru povestitor Ion Creangă și-a petrecut atâtea amari de ani!

Cobor cu băgare de seamă o stradă la ce o aveam în față, merg tot la vale, mă uit în dreapta, în stânga, înimic, tot case mari, frumoase și curate. O femeie bătrână, care înțelese ce caut, văzându-mă, nedumerită mă îndreptă.

— Apucă la stânga, zise ea, vei da de o haza și o livadă, acolo e Bojdeuca.

Apuc la stânga, ridic de-a-lui, pe care cu tot timpul uscat și cald, noroi cat lumea! Multe casute ambe cu grădinițe și iși dă impresia de o viață săracă dar mulțumită. Drumul mi pare cam lung, în fine, din pământ se vede eșind o țevă din care curge apa împede dealungul unui șanț potriv.

„Aici este bojdeuca lui Creangă“, zise un copil isteț, care s'a pomenit înaintea ce cautam. În adevăr iangă cișmea era potrivă. O descură și intrai într-o livadă ca să zice așa dela potrivă până la casuta pe care o înălțaseră pe un tal de scări petruia. Ajunsă în fața casei o vad cu totu aiței decaț mi-o începuseră. Un cerdacu de scanduri îngust aproape cauzat cu totu, la mijloc o undă, în dreapta o fosta odăia mi care nu a mai rămas decât un pariet în fața și acesta într-o raia, gheboș și coscovit, dar un lăutl primăv, aproape de acoperșit care cat de cat se prăvale, stău frumusețe de bureți și de ciuperci; parca și-e încă să te apropii prea mult, mîștinu conservare te oprește.

În stânga o alta cămaruță în care pe o vatră darapanată și scurată ardea un loc piacut am cămaruță de papuși care undea viața acestei încăperi atât de minimecată și tristă.

O bisă bătrână bolnavă stău, ca un scolet, alina sufla pe un pat de scanduri. Soțul ei, un moșneag, căuta să ne dea toate deslușirile și să ne spuă că se vande aceeași casa.

La spaima mea, că ar putea din moment în altul să se dărime peste ei, bieți bătrani ai excomuni: „Unde dă Dumnezeu una ca această, n'am mai suferit atata!“ Era atata durere, atata sărăcie în vorbele lor!

Mam uitat prinprejur, mă dusesem să vad bojdeuca și acum mă interesa altceva; aceste minie care suferau, și care nu mai aveau nici o dumină decât să ne îngroapă sub darapanu acestor rane.

Unmăi apoi de jur împrejur. Vazu cămaruța unde Creangă se îndestălează cu diferite lucrări manuale. Prispă cu vederea spre Cîric; acoperământul casut pe un morman de lut mai la o parte, arata că acolo Creangă avusese bucatărioara lui, la care ținea foarte mult, mai ales când îi veneau prietenii ce și-i făcuse mai în urmă.

Întrăceai cum le zicea el părintele Enachescu, Miron Pompiliu și bădia Mihai, căci așa prinsese el a spune lui Eminescu.

Cuvintele părintelui Alexandru dela Buna-Vestire îmi veniră pe rând în minte, nea evenimentul năpranic social, ce a fost războiul. (Amintesc numele acestor țipare: Socialism, liberalism și conservatism, fără a mai stăru asupra nuanțelor cu cari s'au colorat fiecare).

Oamenii fiind însă aceiși, mentalitățile lor deașderea, disciplinile noi de alcături politice nu au fost în stare și nici nu puteau fi să încheie consistent diversitatea de firi, ambițiuni, aspirații culturale.

Odinioară, eticheta politicii noi avea un înțeles: definea concepția socială și națională pe care urmă să se faurească reforme noi în stat, — și pe deasupra, mărturie metodele proprii ce urma să fie folosite pentru realizarea programelor și reformelor atirinate și preconizate.

Partidele noastre politice — doară — și-au tot primit cadrel și schimbat reciproc elementele, înăc departe de a mai fi azi alcături unitare în ordine și concepții, sunt în cel mai capricios mozaic ce s'ar fi putut cîndva închipui.

Și rosturile lor istorice au suferit, total influență. Tiparele în care înpărția „Socialismul german de catedrală“ ideile și formele politice ale societăților, au evoluat și ele, desigur. S'au sfărmat în școli mai mărunte, s'au adăptat mulțimilor elanuri de interes și interese sub presiunea...

1) De d-l prof. O. Uroleanu, 1912.

gândul ducându-mă cu zeci de ani înapoi. El mi-a fost spus multe de Creangă ca diacon. Cum venea el la biserică, cum făcea slujbă, cum apoi a lăsat haina diaconescă și a luat calea învățământului. Cât tact avea el în vorbă, cum cerea sfaturi, dar mai ales îi plăcea și era foarte mulțumit când părintele Alexandru îl oprea la masă zicându-i: Sezi măi Creangă și ospătează cu noi că ne-a găit cucoana Mișu niște sarmăluțe scăzute în smântână să le duci vestea și la tine n'at la Humulești!

— Sărăcut de mine, nu mai spune de două ori, că-mi lasă gura apă, zeu părintele, nu mai spune că chiar rămân, zău rămân, răspundea Creangă înghițind în sec.

Apoi începură: „Imi dă voie sfînția ta să-mi scot potcapu și giubeaua.“

— Scoate Creangă măi, ții ca la tine acasă.

— Așa-i sfînțite părite, dar vezi, parcă l-ași schimba pe o palare și un surtuc.

— Ce mă, ești nebun, îi zicea părintele Alexandru, ce vorbă e asta? nici nu trebuie s'o gîndești, dar necum s'o spu!

— Ba, zeu părinte Alexandru, mă tem că într-o zi ve-ți pomeni ca am făcut pocionogul, zicea Creangă, înghițind cutre-o sarmăluță și trăgând câte un gât de vin vechiu.

— Mă ionica ești nebun!... pieț dinaintea lui, Satan.

— Ba, zeu cășa, iangăa ei mai încet ca pentru dansu.

— Mă, îi de treabă, aduna-ți gândurile cele bune în cap și nu te lasa ispite.

— Părinte, prea cuceresc părinte Alexandru, iartă-mă sfînția ta, dar asta este adevărul pe care lăstă acum ții lăstărmesc ca în adevărul părinte duhovnicesc. Alia este chemarea mea, Dumnezeu mă erta. Locul meu nu este în sfântul locaș al Domnului, slavă fie numelui Lui.

— Dar unde mă? mă Creangă, mă, tu te-ai dat în ralea mă, — zicea părintele Alexandru pe un ton gumeț — mi-a spus mie Mihailache clisier care undea viața acestei încăperi atât de minimecată și tristă.

— Așa li dojenea de multeori părintele Alexandru dela biserică Buna-Vestire, dar într-o zi îi vazu intrand pe potrivă cu o căciula mare brumărie pe cap, iar ca hama purta un lei de sumanșă tivit pe la buzunare cu șiret albăstru și un lei de șnururi la țel primă în nasturul de dinainte.

Imi veni în minte vorbele părintelui: „M'am crucit când l'am vazut, apoi mi-am zis: Poate aceasta i-a fost chemarea.“

Mă se mută apoi în țacul de sus, într-o casuță cu două odăie, o undă și cu un cerdac spre livadă și altul dinuos cu vederea spre Șorogari.

Toate aceste, spușe, ale părintelui Alexandru, îmi zăvărlă în minte cand vazu această cocioabă pe care doream de atâtea vreme s'o vizitez și care mă impresionă adânc.

Creangă, blândul povestitor nu mai era! Răscolitorul de gânduri, deștentătorul minților fragede care să deșfătau la vraja poveștilor ascultate sau cetite, de când, oh de când admisese!

Invăluind încă odată cu privirea, toată această comoră de amintiri, care este lăstă în paza unui vrednic luptător, a unui invalid din răzbi, — am pornit încet la deal pe aceleași trepte bătorite de Creangă și-ai lui, repetându-mi în gând, ultimele rânduri ce cu un moment înainte i-le-am fost scris... Iar din casuța ta, azi mândru a rășărit între copaci și flori, — o casă de cetit — în amintirea ta unic povestitor, ce-ai fost, și ai rămas, icoană tuturor!

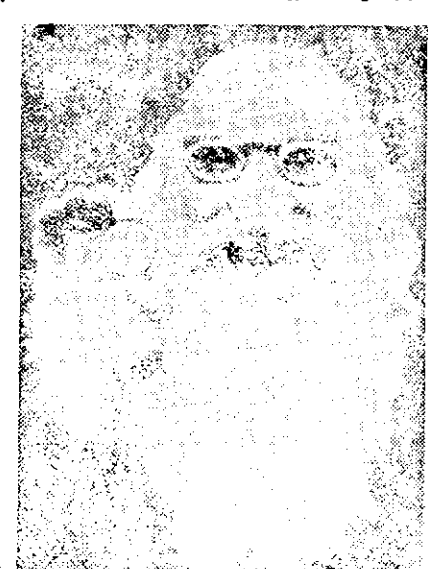
Maria Dr. Gavrilescu.

DIN BUCUREȘTI

Expoziția sculptorului
în lemn: I. Gheorghita

Dacă sculptura în pământ este o artă destul de grea, apoi, cu atât mai mult cuvânt, sculptura în lemn este grea. Și probă învedereată: avem foarte puțini sculptori în lemn așa de puțini, că, afară de expoziantul nostru: I. Gheorghita nu mai cunoaștem pe altul.

Înainte războiului cunoașteam pe un sculptor în lemn: Mănescu, care deși se lăsase de artă și se apucase de cinematograf, avea însă reale înșușiri pentru această artă atât de grea, atât de pretențioasă. Astăzi nu mai știu nimic de acel sculptor, care, dupăce lichidase cu cinematograful se retrăsese undeva la o co-

SCULPTURA ÎN LEMN de Gheorghita

mună din apropierea Bucureștilor.

Dar, să revenim la d. Gheorghita.

A redă stări sufletești, bine definite, bine accentuate, a prinde minunat, în neînsufletirea lemnului, atâtea și atâtea adâncimi ale inimii omeniești; a combina, a îmbina, așa de priceput, diferite esențe de lemn, ca să poți să redai cât mai aproape de ceace simți în sufletul tău de artist creator sub o formă cât mai plastică, concepțiuni pline de interes și de adevărată valoare este a face, cu adevărat, artă superioară.

Sunt lucrări cari, par'că sunt inspirate din arta bizantină, par'că sunt însufletite din arta noastră veche fără nici un amestec de urmă bizantină, toate sunt lucrări cari ne arată, cu prisosință talentul bogat și frumos al lui Gheorghita. Peste toate aceste bune însușiri, plutește una și mai

CRIMIN

însemnată și mai frumoasă: misticismul, — misticismul cald care se desprinde așa de vădit din mai toate lucrările acestui artist.

A pune atâtea suflet în concepțiile tale, a trece toate aceste concepțiuni prin cerul sufletului tău și a le exterioriza cu acest cer așa de înalt însemnează, că nu cauți să faci artă pentru a te satura burghezește, că, pentru a te satura sufletește, duhovnicesc. Lucrările mici, miniatuile, ca și lucrările mai mari ale lui Gheorghita respiră cu lăcomie aer sănătos și plin de fragezime morală.

Gheorghita este un binecuvântat al harului dumnezeesc, care s'a lăsat peste el sub forma, poate, cea mai fericită. Dela el trebuie să ne așteptăm

SCULPTURA ÎN LEMN de Gheorghita

la lucrări, tot mai odihnitoare, tot mai însufletitoare. Înviorarea ce ni-o aduc lucrările lui, este înviorarea aerului proaspăt a dimineții de Aprilie în liniștea slăvită și slăvitoare a unui cât mai îndepărtat schit de mizeriile sgomotoase și drăcești ale unui oraș sibiric ori sordomic.

Ele ne întineresc sufletește; ele ne întineresc sufletește.

Ele ne întineresc sufletește.

Mormintele eroilor

Pe câmpia Tice, aproape în care margine de sat se vad părăsite deși tineri. Lăcră serve, fără să știe că sub ele dorm somnii vecinici aceia ai visat un ideal pe care însă nu le-a îngăduit să-l vadă reav în întregime.

Ei sunt eroi pe cari scriitorul slavesc, ei sunt desrobitori scum lui Ardeal! Suntem mări dăși scăpat de sub jugul robiei c mare. Ne batem pieptul cu sura români! Rostim cu înghinșă fața străinilor: Dreptate a la români, nu pier! Dar vitan pentru fericirea noastră au atâtea flăci în floarea tineretii au vărsat sângele, atâtea cap de familie, lăsându-și copiii pe st.

Tiebuș să dam, mai mult eroilor de pela răspândit. Și în comuna Doba (jud. Sălaj) care e vestită pentru trecut istoric și-a găsit moartea un gar. Locul nașterii sale, nu se Numele lui este Nedel Bosniț, fost stejar în Reg. 9 roșior 1919, pe când înainta pe spre comună, un soldat bolșevic era pitulat după un gar și un singur glonte l-a răpus.

Dobeniș ca buni români, în locul muzicii militare l-au petru până la cîmritul din marginea țului unde l-au așezat într'un mînt frumos la umbra altor bătrani, punându-i la cap o frumosa de lemn.

În fiecare an la ziua eroilor norodul cu praporieșă cu pro la acest mormânt și fac un stas în cinstea și pentru od celui dispărut.

Decătorii cineva se abate c cimir, presară flori și cunună mormântul bine îngrjit. Măi aici îi plâng soții căzuți, orfani aici la magna crucei, genunchi plecați pe mormânt rogăcivniștine, de pe buce reînnoitate, cătră blăndul Cre pentru tatăl lor și pentru ace care simbolizează pe toți cei zuți ai comunel.

Mormântul acesta e curat și roul doarme liniștit. Pe câte mîini însă în loc de flori spini și buruii? Ai, n'ar cîste din partea noastră ca să îngrîm?

Fraților cînsiți eroii ce jertfit pentru noi. Dacă nu ai ajută familiile lor sărace, cel ei să poată dormi în mijlocul rosului de flori.

Poate că și fiul vostru doaa așa pe undeva.

Ei au făcut România de azi cari deși n'au putut vedea v dar au fost fericți că au murit fața întoarsă spre Ardeal.

Grigore Pa

Nevoia unui ziar de

Cu multă bucurie am primit apelul făcut de ziarul „Cultura Poporului“ de a scrie calitate de reporter cultural, ceva pentru numărul acest când „Cultura Poporului“ pare în haină de sărbătoare.

De mult se simțea nevoia unui ziar care să îmbrățișeze ideile poporului. Însă astăzi, vedem cu bucurie cum un și, ar, de peste Munți, se înfișează pe zi ce merge și tîm să ajungă la felul întreprinderi de noi. Acest ziar este fără îndoială „Cultura Poporului“ care într-un timp scurt și

căpătat un loc de frunte publicistica română.

Un ziar trebuie să dea erențe sănătoase în opinia publică. Avem destule cotidiane de reporterați, însă ne lipsea un ziar care cum spun marele învățat al neamului d-l. prof. univ. Gh. Titeica, scrie numai de viața pasivă noastră iar nu de viața activă cum se scriu în cotidianele noastre.

Străinii să nu vadă în ză o oglindă fidelă a hoției și furilor cum vad în zărele interesate, antinaționale, ca stau în serviciul și solda du manilor țarei. Aceste zăre bîtează știri din domenia fanteziei și unei proaste imaginații.

El trebuie să îmbrățișeze ate lucrurile privitoare la cultura și luminarea mulțimii. Educația masei loropore să nu se facă numai la școală, adunări culturale ci mai ales prin citirea unui ziar bun.

Un ziar în cadrul celor e puse mai sus este „Cultura Poporului“.

„Cultura Poporului“ dela pariția ei până în prezent este ceva trebuit pentru toți cei cari o citesc.

Încheind, urez ziarului nostru iubit „Cultura Poporului“ viață lungă și prosperare.

R. S. Nănescu

publicist.

REPORTERII NOȘTRI CULTURALI

I. POPESCU
în orașul LugojGH. BRÂNDUȘ
în județul BrașovPreet GH. GHEOLDUM
în com. Râpola (Bacău)A. TANASE MĂCEȘ
în orașul CalafatION FELEUTCAN
în județul AradPAUL FODORAN
în Alud (Areeal)S. BURGHELEA
în com. Seului
și jud. BaiaA. MATEIANU
în TimișoaraMUNTEANU-MUNTAMAR
în Mărgineni (Bacău)

Clarificarea unei probleme culturale-muzicale

— Menirea actuală a cântăreților de concert. —

Opinia generală și opinia unor artiști, cari au un rol îndrumător în viața socială culturală-artistică, pare a nu fi bine definită și clarificată în ce privește menirea actuală a cântăreților de concert.

Înainte de unirea tuturor românilor, la noi, în Banat și în Ardeal, în viața culturală-muzicală românească, — în lipsa unor artiști români, desavârșiți și formați după principiile educative-pedagogice, artistice, ale conservatoarelor competente, — domina un dilematism distinctiv, care se manifesta în tendințele estetice ale bunului simț, care pe lângă scopul național, principal, — mascat în fața dușmanilor stăpânitori, — de a susține și de a desvolta simțul conștiinței noastre naționale, urmărea cultivarea calităților noastre muzicale înscute și distracția, într-o formă decentă.

Când ratacea pe la noi câte-un artist român, adevărat, venind din România veche, cum a fost d-l Popovici, al directorului Operei Române din Cluj, sau primi cântăreți, pregați în străinătate cu suspendarea asociației, în așteptam, și primam și privam, patruși de cel mai adanc și curat respect considerându-l fiind superior, care vin din alte lumi, ca să ne învețească. Imperiile acelea educatoare de suflet și gândire, erau de o putere incomparabilă.

Azi după înfaptuirea întregirii neamului, visată și așteptată de toți românii, în fața înprejurărilor în care am trăit și trăim, menirea artiștilor adevărați are un scop bine definit și foarte important în cultura.

În decursul secolilor, apăsări între înprejurări istorice-politice nenorocoase, cultura și arta la noi au stagnat. Acum se impune, ca cu pași notorii, grabiți și foarte precauți, să trezim, să desvotăm și să creștem cultura națională-românească, ridicând-o la nivelul culturii altor popoare emancipate, cari au trait în înprejurări mai norocoase decât noi românii.

La popoarele cu o cultură desvotată și formată arta, în general, au menirea de a alimenta gustul adevărat artistic și de a da societății momente distractive sufletești, superioare.

La noi activitatea artiștilor, acum la început, trebuie să aiba înainte de toate un caracter temenic, educativ și numai în rândul al doilea, după posibilitate, misiune distractivă. Noi trebuie să creștem cultura în toate direcțiile. Aceasta cultura, pentru mulțimea amatoare, este: gustul sau capacitatea de a înțelege, de a aprecia și de a gusta capodoperele artei universale și naționale.

Puterea educativă a concertelor, este din toate punctele de vedere superioară și de preferat activității operelor. Opera, la noi favorizată, în urma greutăților tehnice și financiare, este conștientă și desvotată activitatea, izolat, numai în câteva centre mai mari ale țării. Dealtfel capacitatea educativă pur muzicală a operelor, și prin înșirai principiile cari determină esența operelor este mult inferioară principiilor estetice și artistice urmărite și realizate de adevărații cântăreți de concert, cari sunt chemați a prezenta muzica vocală pură în cel mai înalt și perfect grad de desvotare al ei; nu izolat numai în câteva orașe, ci și în orașele din provincie, și chiar la sate.

Cântăreții adevărați de concert, — nu cântăreți de operă — pregați temenic în această specialitate dificilă, autorizați de Ministerul Artelor, unde o comisie, compusă din oameni chemați și neînclinați să hotărăască, trebuie să culegă în sezonul muzical, după un plan stabilit, logic, fiind pătrunși de menirea lor de apostoli și reprezentanți adevărați ai culturii și ai artei noastre muzicale-vocale, toate centrele, răspândind cultura și creind adevăratul gust al mulțimii. La început cu programe stilizate, progresive, caracteristice a tuturor epocelor prin care a trecut această artă în literatura muzicală universală. Fiind odată orientat gustul publicului amator paralel cu desvotarea literaturii muzicale-românești în acest gen, se vor favoriza cultivarea și creșterea gustului artistic tipic românesc.

Cu muncă rațională și bine chibzuită, în scurt timp, vom putea crea și impune străinătății școala reprezentativă, superioară, a cântului artistic, românesc.

Acești artiști vor fi chemați să restaureze decadența și imoralitatea în care se fac azi concertele la noi. Ei vor trebui, să ridice nivelul social

SCRISORI DIN PARIS

— Dela redactorul nostru. —

Străinii în Franța

De o bucată de vreme a început să se simtă în Franța, un curent foarte puternic contra străinilor. Motivele invocate pentru justificarea acestei lupte sunt numeroase, unele drepte la prima observare, majoritatea însă exagerate și neîntemeiate. Isvorul acestei lupte a fost instalarea Ambasadei Comuniste rusești la Paris, și a fost destul ca guvernul și întreg parlamentul să protesteze la un moment oarecare contra unei exagerări sau îndrăznețe impertinente a administratorilor acestui comunism, pentru ca în ochii opiniei publice, chestiunea să ia proporții absolut exagerate. Tot ce va fi străin, de aci înainte ne e dușman nou, și deci ideea de conservare a avutului nostru material și spiritual, ne obligă la reacțiune! Acesta pare a fi raționamentul mulțimii! Greșala este fundamentală. Însă tocmai prin faptul că instinctul de conservare e ceva ce acționează în mod absolut spontan, iar nu după o analiză prealabilă a situației sau după o perfectă manipulare a acestui instinct, și prin faptul însăși că acest instinct nu a acționat liber, ci, că toată această reacțiune a fost și este ceva forțat, un act de sovinișm. Cu alte cuvinte străinii nu strângulează viața Franței, nu acaparează nimic, și toată acțiunea e pornită de la o premiză falsă, și din neîncredere foarte puțin criticată de ceie ar putea să o facă. Motivul adevărat — după părerea mea — rezidă în faptul căntăreții întotdeauna a unei supape, fie ea de siguranță sau numai de descărcare a celor metretubunioase, de care orice aparat saturat sau nepus bine la punct. Poporul francez, la fel, trebuia să găsească o ieșire, un cal de bătaie, în spinierea căruia să arunce cauza mizeriilor zilei ca scutirea valorii francului scumpirea vieții, înmulțirea crimelor, și a. Această ieșire, această supapă necesară ușurării diferitelor lui revolte motivate sau absurde, o constituie în clipa actuală masa străinilor adunați în Franța și mai ales în Capitala acesteia, pentru a petrece, a face negoț și mai ales a se instrui. Și tocmai pentru că acest ultim argument e cel mai important, tocmai pentru această, autundenia francezilor e mai puțin de admis. Eu dacă afirm toate acestea nu o fac ca o critică defavorabilă și rațională contra poporului francez, ale cărui calități le-am apreciat întotdeauna, ci mai mult ca o observație științifică asupra unui accident din viața acestui popor, accident născut, nu dintr-un instinct de conservare ci dintr-o atitudine formată într-un mod cu totul greșit. Franța are azi mai mult ca oricând nevoie de prietenii străine, căci azi mai mult ca oricând situația ei e critică. Dacă în rândul celor câțiva scandalagii străini cuceritori ai cabareturilor din Montmartre, și în rândul celor câțiva samșari fără naționalitate se târăsc și pătura de străini marinoi și veniți — în orașul nostru mai ales — pentru a se amesteca cu spiritul ce a făcut civilizația acestui popor, și a garanta astfel în viitor o puternică alianță spirituală și culturală contra unui dușman care pe zi ce trece se ridică, dacă în rândul acestor scandalagii, samșari sau criminali — dacă e cazul —, se amestecă deasemenea cântăreții de logași străini ce nu fac decât să verse anual și într-un mod care nu are nimic de comun cu imoralitatea, milioane și milioane în beneficiul statului francez, cum am mai putea să ne îndoiim oare de forța colosală ce o va prezenta în viitor industria unui dușman care printr'un șantaj financiar — ajutor mult de slăbiciune franceză și de abilitate americană — posedă astăzi moneda cea mai puternică din lume, căci vreau să atrag atenția aici acelor ce își închipuiesc ca această nouă monedă germană e o simplă hârtie fără valoare, că deși până a-

stăzi, ea e acoperită până la 66 la sută, cu aur.

De aceea susțin că e un rău pe care și-l fac lor însăși francezii, ducând această luptă neîntemeiată contra străinilor, prin faptul că nu vor să analizeze chestiunea în fondul ei, ci se lasă conduși de un curent de nuanță cu totul falsă, și fără nici un caracter serios.

Colecția Ipolyi nu a fost atribuită până acum Ungariei

În ziarul unguresc „Ellenzék” apărut la Cluj la 13 Martie, precum și în ziarul „Argus” apărut la București la 15 Martie, se da ca sigură decizia Comisiei de reparări prin care Colecția Ipolyi de la Oradea-Mare ar fi fost atribuită în mod definitiv Ungariei. E o informație cu totul falsă și deplorabilă sistemul întrebunțat de a se arunca în gura presei și în urechile și ochii opiniei publice chestiuni necontrolate în mod serios, și cari mai lasă să se învețe decât o acțiune tendențioasă sau o neîncetată nepermisă. Că Colecția Ipolyi va fi sau nu atribuită Ungariei, asta e o problemă pe care nu o pot ghici nici ceie se ocupă direct cu rezolvirea ei, dar ceie comentază dela mii de kilometri? Adevărul e că chestiunea e

Încă la Comisia de reparări-uni în studiul Serviciului Juridic al acesteia, și că un pronostic asupra avizului decisiv, ar fi un risc fără nici un rost. Și tocmai de aceea atitudinea ziarului unguresc „Ellenzék” se prezintă ca nepermisă, și mă miră mai ales faptul că ziarul „Argus” a repetat, probabil, această știre, fără o verificare prealabilă a exactității ei, la Ministerul Afacerilor Străine, care e organul competent pentru confirmarea sau spulberarea svenurilor de această natură. E de plâns negativismul care continuă mereu să stăpânească acțiunea majorității din presa noastră, care fără să aștepte vre-un rezultat se grabiește să insinueze, invocând presupusa și vesnică incapacitate a organelor noastre oficiale și a celor ce le conduc. Dacă Colecția Ipolyi ar fi fost în adevăr cedată Ungariei, nu-mea nu s'ar fi plâns contra aruncării aparute în zisele ziare. Trebuia să se aștepte însă ca aceasta să fie un fapt îndeplinit — nu pentru a se acuza — ci pentru a se analiza situația în mod obiectiv, căci nu-e teamă că ceie au criticat ieri să nu cumva să roșească mâine.

Nu e suficientă o informație din sursă maghiară, nu-mai pentru întemeierea unui adevăr într-o chestie ca aceea a afacerii Ipolyi, și mai ales nu e posibilă o mistificare a unui adevăr fără implicarea unei răspunderi. Morală desigur.

Valeriu Gh. Magur.

Pentru „Cultura Poporului”

Cultura este focarul suprem, în jurul căruia trebuie să graviteze un popor, pentru a dobândi maximum de superiorizare.

Agatha Grigorescu

APOSTOLUL

„Culturii Poporului”

Cu crucea în spate, urcând „Calvarul”

Pășește 'nainte nepăsător
De greul vieții...
Și merge 'nainte, gârbov sub cruce,
Și merge 'nainte
Pe cărările-l sfinte
Cotite
Prin toate lanurile
Și toate grădinele
Sufletelor omenești...
În urma lui rămâne
O dungă de lumină:
„E lumina mântuitoare”

Răspândită din fața sufletului său

Care

Vecinic se năruie

Și se dăruie

Tuturor...!

O! Luceafăr necunoscut, în adânc

—Luceafăr strecurat în țărâna

Cine ți-a pus această cruce 'nspate

Cu care tu rătăcești

Printre noi?

Cine te-a îmbrăcat cu aceste veș-

Cine ți-a dat sandalele-ți sfinte?

Cine ți-a luminat,

Cu care tu luminezi,

Noaptea întunericului nostru,

Cine ți-a aprins-o în suflet?...!

—Cine credeți că mi-a dat?...!

„Crucea în spate”,

„Fața luminii”

Sandalele sfinte

Și aceste vestimente

Cu care eu sunt îmbrăcat?

Decât „Unui” de acolo de sus

Ce se numește Crist și Isus...!

Da!

„Ei” mi-le-a dat

Și „Ei” m'a luat

Din sfera mea

Și alcea m'a trimis

Să vă luminez:

Noaptea aceasta adâncă

În care voi forțați:

Bolnavi de adevăr,

De lumină lipsiți

Și de frigiditate banului

Grozav striviți...!

O! și acolo sus

Ei m'a mai spus

Că:

Să mă dăruie vouă,

Așa:

Precum s'a dăruit și „Ei”

Blând ca un miel

În „Ese”...

.... și

pe „Cruce”...!

George Axinteanu-Panduri

DIN CÂNTECELE NOASTRE

Mândruția neichi dragă,

Cheamă câinii de țî-leagă!

C'asară nu i-ai legat,

Toată noaptea m'au lătrat...!

O căte neagră-balță!

Mă goni ograda toată.

Când să sar peste pârleaz

Mă întălnii cu altu breaz...

Sărli și detei pe brânci

Într-o groapă cu urzici...

M'apucă de sărut,

Nu puteam de scărpinat!

I-auzi, lele, pițigoiu,

Lasă la Naiba războiu,

Și-al de să 'nfundăm zăvoiu!

— Anicuța neichi dragă,

De ce ești neagră și slabă?

— Sunt neagră de felul meu

Și slabă de dorul tău!

Culeso de M. Opreanu

com. Ursoaia-Olt

POEZII POPULARE

Foaie verde matosată,

Fetăț de om bogat,

Nu zori la maritat

Ca floarea la scuturat,

Ca floarea 'nflorește odată

Dar tu nu te mai vezi fată.

Frunză verde mărgărit

Tot aud lumea vorbind

Că iubitu s'a oprit,

Dar eu m'ajur pe dreptate

Că apele s'or oprit toate

Dar iubitu nu se poate.

Foaie verde bob năut

De îndrăgostit ce sunt

Nu văd larba pe pământ

Nici luna pe cer mergând;

Nu știu luna pe cer merge

Ori mândra la apă trece.

Auzită dela C. Zervoi din Chitcani

jud. Tighina (Basarabia) de I. Mitro.

G. G. Ionescu-Delacoga.

Colonizarea Aromânilor

Nu de mult în ziarul „Univer-

versul” sub titlul „Aromânii isgoniți din Grecia” d. Mihaile Negru, arată greaua situație în care se află țării noastre din Grecia, cerând să se ia măsuri grabnice pentru îndreptarea raului, d-sa conchide: „Venii între noi, munca lor dăruia, n'ar mai fi munca făcută pe la uși străine și pieptul lor ar sta lângă piepturile celorlalți cu creștină și cu notărie la caz de nevoie.

S'ar realiza astfel operă umanitară față de cei gonți cari n'ar mai duce, cine știe pe unde, viața de căine, care-i așteaptă, și s'ar adăuga câteva pietre de cea mai bună și sonda calitate la edificiul nostru național.

La glasul presei de aci, adăugându-se și glasul celor peste 300 mii de frați de-ai noștri, adus prin delegații lor cari au fost și sunt nevoiți să bată strazile Capitalei, alergând dela un departament la altul spre a putea obține ceva pentru cei din mijlocul carora au răsarit și ale căror interese azi le apăra, cei dela cărmă țării au luat act de legitimitatea cererii lor și astfel s'au hotărât să aducă în țară pe acei element românesce din dreapta Dunărei, element care le este așa de necesar pentru întărirea frontierelor dela sudul și răsăritul României întregite, pentru faurirea

gați, însoțiți de doi reprezentanți ai Casei Centrale a Imp-

proprietății sătenilor pleacă zilele acestea în părțile de sud

ale țării spre a constata la fa-

ta locului disponibilitățile de

terenuri, urmând ca, după a-

ceea, prin tragere la sorți, să

se fixeze unde anume urmea-

ză să se colonizeze aromânii

ce vor veni.

Spre a se înlătura însă une-

le neplăceri de ordin econo-

mice ar fi bine ca, acei din

fruntea misiunii, să țină seama

de faptul următor:

1. Să se ia în considerare

multe aspecte ale problemei

de colonizare, să se ia în con-

siderare și aspectul economic

al colonizării, să se ia în con-

siderare și aspectul cultural

al colonizării, să se ia în con-

siderare și aspectul politic

al colonizării, să se ia în con-

siderare și aspectul social

al colonizării, să se ia în con-

siderare și aspectul financiar

al colonizării, să se ia în con-

siderare și aspectul juridic

al colonizării, să se ia în con-

siderare și aspectul istoric

al colonizării, să se ia în con-

siderare și aspectul geografic

al colonizării, să se ia în con-

siderare și aspectul climatic

al colonizării, să se ia în con-

siderare și aspectul biologic

al colonizării, să se ia în con-

siderare și aspectul antropologic

al colonizării, să se ia în con-

siderare și aspectul etnologic

al colonizării, să se ia în con-

siderare și aspectul lingvistic

al colonizării, să se ia în con-

siderare și aspectul literar

al colonizării, să se ia în con-

siderare și aspectul artistic

al colonizării, să se ia în con-

siderare și aspectul științific

al colonizării, să se ia în con-

siderare și aspectul filozofic

al colonizării, să se ia în con-

CĂMINUL PENTRU UCENICI

Suntem destul de îndreptățiți să strigăm, pe cât ne tin puterile: „Ne copășesc străinii”.

Dacă s'ar face o statistică exactă — nu așa cum din obișnuință se fac statisticile azi din cari aproximațiile sunt luate drept cifre adevărate — rezultatul ar fi pe cât de adevărat, pe atât de dureros.

S'ar putea încredința atunci oricine, și acei cari încă mai stau la îndoielă asupra acestui adevăr, că mai cu seamă orașele mari, — dacă măsuri serioase și cât mai grabnice de a pune stavilă străinilor nu se vor lua, — vor căpăta un aspect străin, un tot străin ca viața, cu obiceiuri și ca orice altele manifestări fie ele din punct de vedere economic și chiar cultural.

Gândul nostru se îndreaptă, după cum e și firesc, către militanele de români, îndreptându-se în orice împrejurări de loc în care s'au născut și pe care apăsându-l cu prețul vieții lor, păstrează neștirbită credința și limba moștenită din străbuni. Aceste vrednice martiri ai neamului, credem, că li s'e cuvine mai multă atenție ca până acum față de oricare nepoftit de peste hotare.

Dacă această problemă ar ocupa în mod serios pe conducătorii țării, s'ar putea face — cel puțin de acum înainte — o operă de romanizare a mulțor din orașele noastre în mijlocul cărora, în mai toate ramurile de activitate ca: negoț, meserii ș. a., străinii și-au găsit un teren cât se poate de prielnic pentru dezvoltarea și prosperarea lor în detrimentul elementului românesc.

Și apoi cine poate tăgădui că dacă nu mai mult, cel puțin 50% din meseriașii și negustorii orașelor cu o adevărată tradiție românească nu sunt preveniți din mijlocul satelor?

Cunoaștem cu toții greutățile prin cari trece celce pornește în lume — părăsindu-și căminul și tot ce are mai scump pentru a-și face, prin muncă cinstită, un viitor mai bun, cu un cuvânt să fie folositor sieși și în același timp neamului din care se trage.

O, dacă o adevărat am cunoaște și am fi pătrunși cât de puțin de aceste greutăți, n'am lua parte de o vreme îndelungată la desfășurarea unei scene din cele mai triste și stăpânitoare pentru progresul nostru social!

Armata de ucenici, — fiii harnicilor noștri plugar, — care la începutul toamnei umplu străzile orașelor în căutarea unui loc spre a învăța o meserie, ree cu totul străină și nu neam fugirii aproape ca niște pentru dezvoltarea și prosperarea ei.

Luptând cu greutăți cari rămân necunoscute și se stărnă ca talazurile marii în sufletele lor tinere, deabia dacă, după multe căutări, izbutesc a găsi vre un loc unde să se devoteze meseriei; dacă nu, porțile fiindu-le închise pretutindeni, se reîntorc la căminul părintesc pentru a se afla din nou în viață, al cărui sens îl cred cel mai nenorocit.

Pe dată angajat la patron, în urma unui simplu contract încheiat între acesta și părinții copilului, — ucenicul, — de cele mai multeori, devine sclavul lui al meseriei, ei al intereselor familiei patronului.

Învățătura meseriei și morala pe care trebuie s'o capete de la

stăpân, rămân ca ceva de neputință în seamă și nimeni, absolut nimeni, — în afară de părinții copilului, cari și ei fiind departe de oraș, nu pot interveni — nu a ajuns a se ocupa într-o măsură cât de mică de această chestiune, a pregătirii meseriei ucenicului român.

Se înțelege, în astfel de împrejurări, ne simțim datori a căuta calea cea bună care să ne ducă la rezultatul satisfăcător.

Deslegarea acestei probleme atât de importantă din punctul de vedere social-național, nu este o enigmă. Fără a mai căuta exemple în alte țări pe care le socotim cu o civilizație mai înaintată, o găsim înfăptuită într-o măsură oarecare în câteva din orașele mai mari din Ardeal.

Astfel, în câteva din asemenea orașe, sub administrația directă și pe cheltuielile comune, au putut lua ființă „Căminurile pentru ucenici” cari îngrijesc, în ordinea cea mai perfectă, de pregătire și educarea tineretului de origine română, ce se devotază meseriei.

Nici o angajare a ucenicilor, de orice branșă, nu se poate face mai înainte ca acestia să nu fie supuși examenului unei comisii, de aptitudinea și cunoștințele ce posedă, care comi-

sione, potrivit unui regulament special întocmit în acest scop, e autorizată a nu primi în căminuri decât numai fii de țărani și orașeni-români, și un număr foarte restrâns de străini. Tot această comisie e singura în măsură a încheia cu patronul respectiv, și contractul de angajament.

Dar scopul acestor căminuri nu se limitează numai la intrat. Aci, ucenicul, — copilul naiv din popor — prin grija ce i se poartă, e crescut într-o curățenie și educație desăvârșită în așa fel că văzându-l, rămâi uimit de deosebirea foarte mare. Deosebire care realizează chiar cu aceea a elevului școlii secundare.

Aceste căminuri pentru ucenici, așezate pe bază cât mai solidă, ar fi de dorit a lua ființă în toate orașele noastre.

Credem că e timpul ca tinerile vlăstare ce răscoco stânghere prin orașe pentru a învăța o meserie, să fie strânse într-o casă a lor proprie unde pe lângă educația tehnică ce primește de la patroni, să se bucure și de o educație cetățenească, educație care e tot atât de importantă și folositoare progresului cultural al neamului.

Această lipsă au înțeles-o răuvoritorii noștri cari, sub chipul că fac educația culturală acestor ucenici, prin conferințe și broșuri, le imprimă în minte, încă de pe acum, ideea revoluționară.

Și să nu uităm iarăși că această clasă va forma burghezia de mâine și viitorul neamului și străns legat de creșterea și învățătura ce vom ști a le da.

ILIE PĂSCULESCU

Sfânta mănăstire Cotești

Dela stația Cotești, se văd dealurile Coteștilor din județul Râmnicu-Sărat, unde se află satul cu același nume, un sat mare de vieri, întemeiat de căpitanul Stan Cotea pe pământul dăruit de Radu cel-Frumos, pe la anul 1462, pentru bravurile lui. Acest sat are poziții încântătoare, o frumoasă biserică și o piață centrală cu magazine bune.

Dela comuna Cotești, un vechiu drum săpat, pe unde nu pot trece trăsurile, duce printre garduri de viță la sfânta mănăstire cu același nume.

Acum două sute de ani, cam pe timpul lui Nicolae Mavrocordat, maie de la această mănăstire, erau la Botești, nu departe de Cotești, unde ivindu-se un izvor în sfântul altar, s'a ruinat și biserica, de unde maiele au trebuit să părăsească acel sfânt locaș. Unde s'au dus nimeni nu ne-a putut spune.

Ceeace se știe mai sigur este că călugării dela Poiana Mărului din jud. Râmnicu-Sărat, ruși, greci și români, au făcut cu cheltuielile lor actuala biserică a mănăstirii Cotești, pe un pământ dăruit de un boier de pe timpurile acelea. Unii susțin că ar fi chiar un urmaș al căpitanului Cotea, întemeietorul satului Cotești.

La început deci a fost o mănăstire de călugări. Numai în urmă s'a prefăcut în mănăstire de maici.

Mănăstirea în vechime avea multe proprietăți, mai ales în via. Dela secularizarea averilor monasticești, cari erau în mâna grecilor, s'a format micul budget ca la toate mănăstirile ortodoxe din țară.

Azi în jurul frumoaselor biserice căsuțele albe ale maicilor, unele sus pe deal, stau surzind, cu grădinițele cu flori, cari îmbălsămează aerul de vară.

„GLASUL CLOPOTELOR”

Agezați unul lângă altul, pe terasa unui local, liniștiți și goi cu și prietenul meu, vorbeam. Luna plină a întâier zile ale lui Aprilie, își răstârgea albastrul pe geamurile ferestrelor dela mai multe case, și stelele, din cerul viitor, se ștergeau aproape.

— Auzi glasul clopotelor? Imi zise el.

— Da, trebuie să vestească învierea, căci azi sunt Paștile.

— Așa trebuie să fie, dar eu, ori cum, sunt adânc mișcat la sunetul

spre a nu răspunde la chemările ei, ei însă, lăsa în urmă, o altă dragoste, cea pe care o avea pentru o fermecătoare copilă, al cărei părinți, locuiau în oraș, aproape de casa tatălui și mamei sale.

Sentimental, după cum rar se mai afla câte o pereche în lumea de astăzi, ei își juraseră să se iubească până la moarte, căci cu adevărat, se și iubeau ca în vremea de mult. Iar când azeau clopoțele sunând la biserică din mahalaua lor, nu se gândeau la altceva decât la ziua în care ele le vor suna fericirea lor desăvârșită. Trăiseră o veselă idilă, ca apa unor pârâie limpezi, când e sărutată de zori, și nu-și închipuiau că răstârștea li pândeste, din umbră.

Atunci când se despărțiră, deși amândoi știau că visul putea să fie curmat fără de veste, nici unul, nici altul, nu se gândiră la aceasta.

Știe mielul când e desprins de stâna lui și când mănă din urmă, spre orăz, că n'are să se mai întoarcă vre-o dată, căci e dus la moarte? Soarele era prea vesel în ziua despărțirii pentru ca ei să-și închipuiască, că se va întuneca vreodată.

Florii, strălucneau de o prea mare tinerețe și frumusețe, pentru ca ei să nu fie siguri că, cu toate că primăvara și vara au să treacă, și că toamna și iarna au să le nimicească, altele se vor ivi nelucetate, și că, tot astfel, se va scurge și viața lor. Își ziseră dar adio, și ea rămase în urmă iar el, plecă liniștit ca și cum ar fi trebuit să se revadă a doua zi.

Acestea mi-le povesti tânărul meu prieten, despre bătrându cu ochi de cer, care își doarme acum somnul de pe urmă sub o movilă de pământ.

Ce s'a făcut biata copilă pe care a iubit-o atât și care l-a iubit, lăzându-l, cu aceeași nemărginită patimă? Nici n'am vrut, nici nu voiesc să știu, dar nu prea mă îndoiesc că, de vreme ce așa este viața, ea'li va fi uitat, căci ce nu se uită pe pământ, și la urma urmelor, nu este oare omenească și poate chiar drept a spune: Morții cu morții și vii cu vii? Oricum ar fi însă, aceste vesele sunete de clopot, ce-mi vestesc reînvierea lui Hristos, îmi amintesc de cele ce îmi vorbea el și cu toate că, o înstrășare se coboară asupra-mi cinea pare că-mi spune că, după cum în firea întreagă nu este decât o nelucetată reînviere, pentru ce n'ar fi cu puțință să se reînvoiesc, aici sau alturea, acum s'au peste milioane de ani, acei cari s'au dus?

Și cum încheie prietenul meu cele pe care mi-le povesti, sunetele clopotelor se ridicară din nou, și fiecare din acele sunete par că ziseră:

Reînvierea e în tot, în tot, peste tot, peste tot, în tot, în tot.

Pavel Alex. Macedonski

Armata și răspândirea culturii

Poporul românesc care a sângerat în timpul războiului prin pierderea a 800 mii de feciori, a dobândit teritoriile cari li fuseseră răpite în decursul vremii, de împărățiile din vecinătate.

Această întregire a neamului pe lângă mulțumirea ce ne-a adus-o, ne impune și uriașe prefaceri în interiorul țării.

Cultura și răspândirea ei, trebuie să fie preocuparea noastră a tuturor, căci numai astfel putem să înălțăm înaltele ce ne-lucește de mână, la țesutul mohaștrului

E o datorie patriotică de a munci pentru luminarea mulțimii și de a nu lăsa asociațiile culturale să se piardă.

Gazetele patriotice trebuiesc citite și răspândite căci sunt mai folositoare decât cotidienele încăpute pe mâinile străinilor ce ne batjocăresc și ne ponegresc în fața străinătății.

Armata care a fost întotdeauna devotată intereselor țării și a răspuns cu tenacitate uneltirile străinilor, e singura în stare să primească și această nobilă însărcinare.

Corpurile de trupă cu multă ușurință s'ar putea transforma în adevărate școli ale națiunii, căci nicăieri nu se poate avea mai mult tineret la îndemână pentru ajungerea oricărui scop cultural.

Timpul de 2 ani, cât ostașii stau sub faldurile drapelului, e

timpul cel mai prețios pentru pregătirea lor sufletească.

Samănța bună a satorilor frumoase încoțeste cu ușurință în sufletele tinere și e înprăștiată la epoca lășării lor la vatră, prin satele învățate în cel mai întunec și zăbrăncit al neștiinței și al căror locuitori sunt victime ale veneticiilor ce le speculează roadele muncii lor obositoare.

Alcoolismul pe zi ce trece face ravagii, lăcșul îndeacă femeile și dea alimentele pe s'limanuri și panglicării, costumele naționale au fost schimbate cu mătăsuri aduse din străinătate, jocuri naționale au fost înlocuite cu săriturile obscene pornite de prin tavernile americane.

Pe zi ce trece se ivesc tot mai multe piedici în calea progresului națiunii noastre.

Cultura răspândită și înțeleasă, ar putea aduce reale servicii intereselor țării din înăuntru și din afară de frontiere.

Armata care constituie în timp de război nucleul în jurul căruia se adună vitejii neamului pentru apărarea țării, e singura în stare să se transforme în timp de pace în cea mai distinsă școală a națiunii.

Capitan Mihail Treian.

Către învățători

Fraților, în munca grea ce o desfășurăm zi și noapte pentru ridicarea poporului dela săte, din întuneric, un neprețuit tovarăș de muncă ne-a fost și ne este această foaie, menită a servi aceleași cauze sfinte: „cât mai multă cultură și lumină”.

Ea ne este ca un adevărat coleg în lupta pentru înaintarea culturală a neamului nostru. Cuvine-se deci azi când această foaie, bun tovarăș, trece într'un nou an de muncă să-l urăm și noi învățătorii satelor succes strălucit în viitor și viață îndelungată spre binele neamului nostru, pe care cauză o servim.

Și aducem și de data aceasta mulțumirea noastră a tuturor pentru marele sprijin dat nouă în trecut, întovărășindu-ne în munca grea cu atâtea articole bogate și

felurile pline de multe învățături folositoare. Ii promitem solemn că fi vom fi cei mai sinceri tovarășii, colaboratori și propagatori ai acestor idei. Vom face ca să fie cât mai mult răspândită această foaie în masa de jos pentru care este mai mult creată, înrolând sub steagul ei pe toți doritorii de cultură. Cred că ne vom îndeplini numai o datorie sfântă prin aceasta. Doresc ca Dumnezeu să ajute tuturor celor conduși de aceleași sentimente cât mai degrabă îndeplinirea marelui ideal: zdrobirea întunericului.

Doamne ajută-ne!

Leontin T. Turea

Învățător-pedagog.

Când am plecat...

Aminții din copilărie

Când am plecat de-acasă, pe de [soartei m] Ma jeluiau părinții, cu toți cei [ai m] Se tânguiau în cuiburi și n'au [rându] Și picurau din ramuri plângând [de t]

Ma îmbiau copiii să merg cu ei la [ca i b] Și scuturau salcâmii păreri de [a] Plângea biserica din clopotele [a] În clipa când de-acasă îmi [a] [bun râm]

Și Oitul cu-al lui gemet, căta să mă învinge, Și mă cheama în lunca umbrată de zăvoi, Și câinii n'fîrși cu botul pe mână să mă lingă, Păreau că n' clipa cea, plângeau și ei cu noi.

Se atârname n' fugă de spatele trăsului Copilăria-mi sfântă și mă ruga și ea Să nu îmi las căsuța cu tainele pădurii, Cât m'a rugat sârmana și cât de mult plângea.

Cu ochii storși de lacrimi s'a ncolăcit pe mine Și m'a ntrebat sficoasă, de ce s'o părăsesc, De ce să plec alurea spre alte zări străine Și nu rămân de veghe în cuibul părintesc?

Dar eu n'am ascultat-o, ci dându-i brânci cu silă S'a dat de-a rostogolul în șanțul din șosea, Și a rămas acolo strivită, fără milă, Și fără de iubire copilăria mea.

Urcau cu trudă caii pe deal, spre idealul Ce-l plămădi-se gândul furat de ispitiri, Credeam că fericirea e dincolo de dealul Sropit cu-atâtea lacrimi și-atâtea amintiri.

Dar mi-am pierdut credința dealungul încercării Căci drumul și norocul mi-au fost de tot hain', Ca barca fără cârmă pierdută n' largul mării Așa mi-am pierdut viața și visul prin străini.

Când după ani de zile m'am reîntors acasă, N'am mai putut să află de m'a iertat, căci greu Dormea copilăria în groapa ei sficoasă Din cimitir n' care voi odihni și eu.

Virgil Cărlă

INVĂȚĂTORUL

„Știi voi cine ține în mână, politica cea mare a popoarelor? — Învățătorul.”

Ion Pop. Florentin

La noi, sunt două categorii de oameni, cari au două opinii deosebite despre învățător.

Primii intelectualii, cari înțeleg bine rostul învățătorului ca factor educativ, în viața poporului nostru.

Al doilea majoritatea sătenilor neștiutori, cari spun de învățător: „El, munceste el? Noi, că alergăm toată ziua cu plugul, cu sapa, etc. El se scoală ca un boier, vine la școală, bate copiii, le dă lecție mai departe și așteaptă leașa să vie”.

Nimic mai greșit ca aceasta. Este drept că și țărânul nostru, harnic cum este el, munceste mult, dar nu este mai puțin adevărat că munca fizică a țărânului nu se poate asemăna cu munca intelectuală a adevăratului învățător, și zic a adevăratului învățător, pentru că sunt mulți în-

vățători, și asta o spun cu regret, cari merită pe drept vorbele sătenilor, citate mai sus.

Misiunea învățătorului ca educator, atât în școală, cât și în sat, este o misiune cu adevărat apostolică.

El formează generații după generații; el sădește toate sentimentele nobile în sufletul poporului nostru, de învățător depinde civilizația unei țări; el joacă un rol însemnat în viața unui popor.

Ca să ilustrez mai bine importanța acestui factor în viața unui popor, este de ajuns să amintesc că victoria pe care au reușit-o germanii contra francezilor în războiul din 1870, cancelarul Bismarck a atribuit-o învățătorului german, care a știut să sădească în sufletul oștenilor pe când erau în școală, sentimentul patriotic, iar acum, în urma războiului mondial francezii au spus în răz: „Învățătorul francez și-a luat revanșa”.

În războiul nostru, în timpul refacerii oșterii superioare, activi învățătorii, zicându-le că, ei ar purta vina dezastului în care căzușe țara, pentru că n'au știut să sădească puternic dragostea de țară în oșteni, foștii lor elevi.

Deci învățătorul trebuie să fie stălpul pe care să se razeme o țară.

El trebuie să fie învățător, nu numai în școală, ci și în sat. După cum primarul îngrijește de nevoile materiale ale sătenilor așa învățătorul să îngrijească de nevoile lor sufletești.

Să păzească cu sfîntenie să nu cadă în mâna sătenilor cărți și jurnale cari otrăvesc sufletul. Ceva mai mult, el să recomande sătenilor ce anume cărți și jurnale să citească, pentru că s'a

Un vis sîngher, al noșilor Purtau-și mîna prin sîngher

Scuturînd flori a clipeilor tîi Și pari un vis al nopților tîi De stinghere ramuri legănate, Pe care-ai, în zilele mîi tîi

Sub falăirea șoaptelei tîrziu De-a fost numai un vis în falăirea Nici eu, nici tu, copile, n'o să

Scuturînd flori a clipeilor tîi Și pari un vis al nopților tîi De stinghere ramuri legănate, Pe care-ai, în zilele mîi tîi

Sub falăirea șoaptelei tîrziu De-a fost numai un vis în falăirea Nici eu, nici tu, copile, n'o să

Oameni de bine

În comuna Podu Turcului, județul Tecuci, majoritatea locuitorilor sunt evrei. Această localitate este un principat pentru comertul, unde în fiecare Luni, sute de țărani vin de tîrgușce. Specula făcută de hrăpăreți fără suflet este de plans. Elementul românesc aproape trece neobservat și oricine vizitează tîrgușorul Podu-Turcului, rămîne cu impresie tristă. Pe lângă specula ce fac acești străini, atîtădată, cu câțiva ani mai înainte se îndeluncuiau și cu cămășaria, dădeau bani cu împrumut biehților creștini și apoi îi desbrăca și de cămășă.

Noroc, însă, că în această localitate se găsesc și câțiva oameni de mîna, cari prin munca lor strădănuie și stăruitoare, animate de cele mai curate sentimente pentru binele oștesc, au scăpat pe bătăi oamenii de camatari. Astăzi avem:

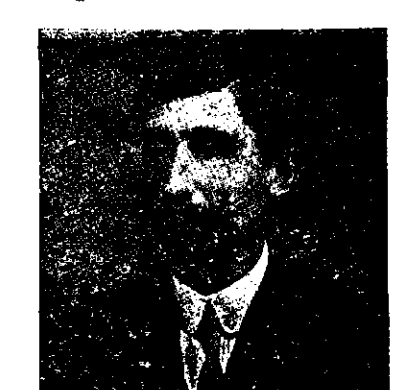
P. S. Preot I. Teibașu, un bătrîn care dela prima vedere îi impune respect; exemplul de sașilor al bisericii și pînda de parinte al tîrmei sale de credincioși, prin muncă neobosită, a înființat Banca Populară „Rodul Muncii”.

Astăzi această bancă, se numără printre cele dintîi din județ, avînd și un frumos locaș. Cu ajutorul acestei bănci s'au cumpărat de țărani mai mult de hectare de pămînt. Se dă ajutor oricărui cetățean care are nevoie.

D-l Const. N. Piperiu, proprietar, un om pînă la lui D-zeu, în prezint este preșe-

dintele Băncii Populare și întovărășit de d-l Th. Voinov casier, un respectabil patron cu un frumos trecut și de d-l V. Nastase contabil, o conducere cu demnitate spre plin progres.

Datorită d-l Const. N. Piperiu, locuitorii au pus stăpînire pe moșia defunctului Georgiade, în care scop a format obște. Moșia a costat în întregime 8 milioane și numai un conducător chibzuit a putut duce la bun sfîrșit această operă.

CONST. N. PIPERIU.

D-l V. Nastase, Contabilul Băncii Populare a mai lucrat cu mult interes și la înființarea Societății culturale „Al. Vlahuța” din localitate; se străduiește cu toată bună voință de a înființa o societate cooperativă ș. a.

Avem toată bucuria că în această localitate așa de înstrăinată se mai găsesc oameni mîrinimoși cari luptă pentru binele oștesc. Noi le dorim sănătate și D-zeu să le ajute să lucreze și deacum înainte.

George Iust, Filipescu.

ABONAMENTUL: Pe un an 250 lei. Pentru săteni, învățători, profesori, preoți, studenți, funcționari, meseriași și muncitori 200 lei pe un an. Abonamentul se plătește înainte; se fac abonamente și pe jumătate an.

Cultura Poporului

ABONAMENTUL pentru instituții financiare, biblioteci, cluburi și localități publice 400 lei. Pentru sprijinitorii foiei minimum 500 lei. În America 3 dolari. În Jugoslavia 120 dinari pe an. În străinătate 450 lei pe an.

Ce ne mai cere țara?

Un om, o societate, un popor, un stat nu se pot considera că trăiesc fără un ideal în viață. Dacă se presupune că ținta ce ai urmărit-o într-un anumit timp a fost atinsă, o altă țintă după care continui a păși în viață, fi la loc. Deci, idealul e ca un far luminos ce tot merge înainte urmărind cu nădejde de noi că-l vom ajunge. A pierde această nădejde înseamnă a trăi fără rost în viață, deci fără ideal; celace nu se poate concepe pentru existența sufletească a cuiva (om, popor, etc.), care între facultăți — fără de care nu poate trăi — ești nădejdea în viață.

Întregirea în înțelegere ce trebuie să la păstrăm pentru vecinicie. S'a înțeles acest sfânt și legitim ideal.

Acesta însă imperios cere înțelegerea altuia: unitatea sufletului poporului român înțegrit. Armele întrebunțate în războiul întregirii poporului român în hotarele sale proprii, pentru atingerea unității lui sufletești sunt înlocuite cu armele culturii de care trebuie să dăm dovadă și pe care în toate unghiurile țării le propagă cea mai apropiată de suflet și înflăcărată noastră gazeta, „Cultura Poporului”. Prin „Cultura Poporului” dar, la luminarea sufletului și minții românești, care ne va aduce unitatea sufletului românilor, ce pentru mândria lor au nevoie de păstrarea hotarelor firești în care trăiesc.

G. Rotaru-Pestera.

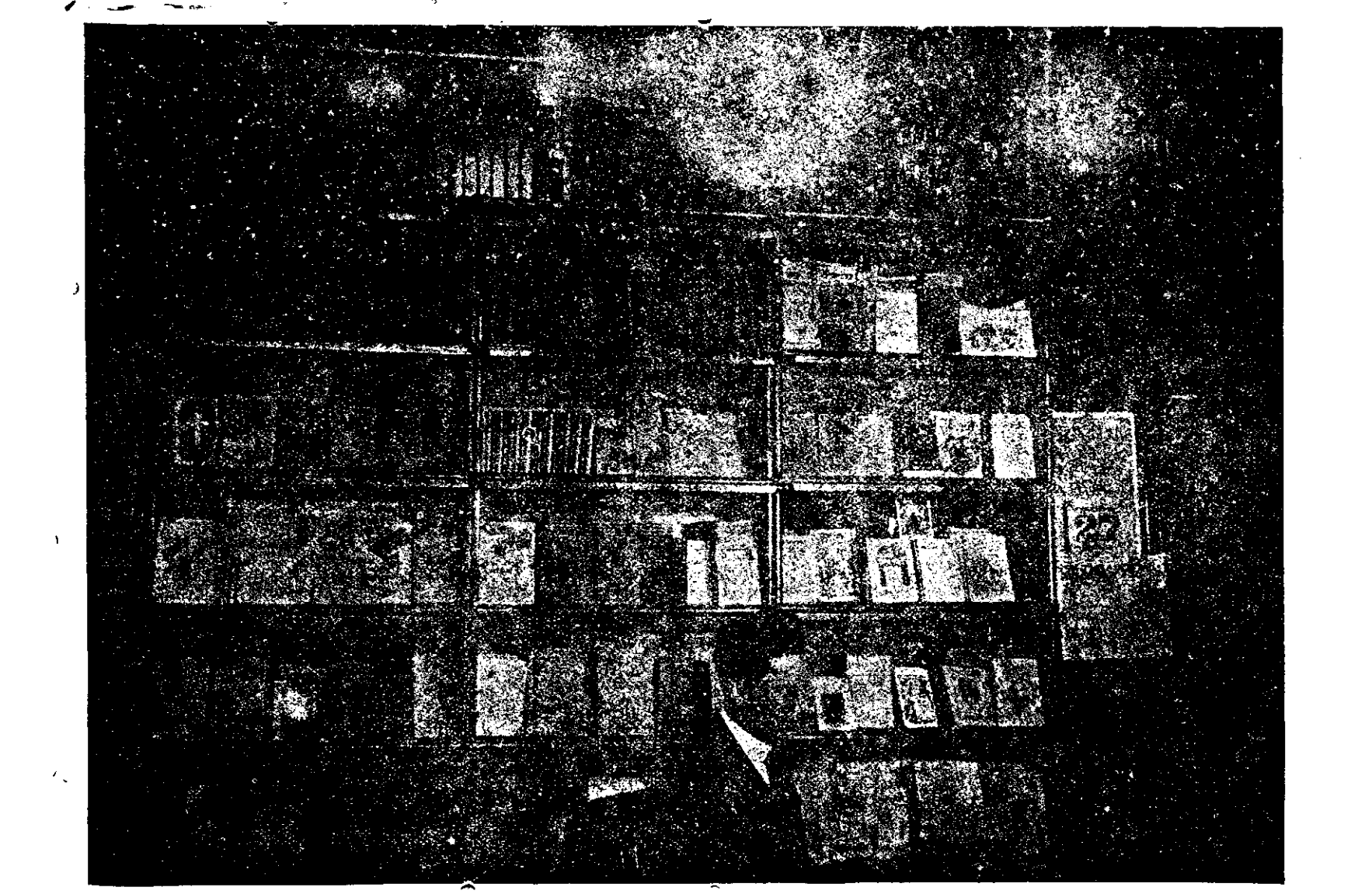
Cultura Poporului

Am convingerea că problema „Culturii Poporului” corespunde primă importanță ei, cu multă autoritate, un întreg noian de alte probleme, cari în fața imperativului cu care se impune această primă problemă, trebuie să capituleze în mod logic, mulțumindu-se să capete un loc — în principiu și în practică — cu mult în urma problemei culturale. De ce adică ne-am scuturată de o seriozitate care să ne facă să pricepem că orice altă problemă, cât de splendidă ar fi enunțarea ei, nu va putea fi eficientă atâta timp cât calea nu i-a fost bine pregătită de către acel purtător, de către acel alungător al confuziilor și al imoralității, care e cultura? Orice reformă politică, orice încercare de schimbare socială, fără o pregătire prealabilă a terenului printr-un proces curent cultural, se va transforma în catastrofa. Revenim la problema noastră: rezultatele îngrozitoare, tocmai din cauza lipsei excluderii intelectualilor de la opera de desăvârșire a reformelor, precum și din cauza unei nepregătiri culturale a masei populare.

În țara Românească, după război, s'au comis deosebite erori colosale prin înăbușirea unor reforme pozitive pe un teren cu totul nepregătit. Poporul nostru a fost amănunțat din cauza aceasta să sufere, și încă această suferință se prezintă sub o formă cu totul nemulțumitoare. Cum însă aceste toate reforme pozitive desăvârșite deja, nu vor mai putea fi executate decât o vreme bine justificată, rămânând să se deșină un efort colosal pentru cultura să poată pătrunde încet, încet în toată masa populară, luminându-i în adevăratul sens voit de aceste reforme frumoase dar nevenite poate la timpului. Din aceste motive, care par înțeleși, mai ales un micșinată participare, această muncă de înălțare, și de reparare totodată, se da în mod cu totul intensiv. Ea e o necesitate, și înțelepciunea naturală a poporului nostru o va ajuta mult, cu toate că situația e grea. „Cultura Poporului” era prima reformă de îndeplinit, căci eficacitatea tuturor celorlalte reforme e o cauză directă a stării de cultură. E zadarnic însă de discutat, căci timpul trebuie lăsat realizării. Trebuie grăbit ca Cultura Poporului român să depășească în splendoare cât de curând posibil pretinsă splendoare a reformelor politice deja realizate și a consecințelor lor ferice, — căutate dar neobținute.

Valeriu Gh. Mugar.

DELA REDACȚIILE NOASTRE DIN AMERICA

Interiorul Redacției „Cultura Poporului” din Youngstown, Ohio. Redactorul nostru, M. T. Roman, în mijlocul de serie.

Serisori din Youngstown, Ohio, (America)

— Dela redacția noastră. —

6 Martie 1925.
Lucruri de o importanță deosebită să petrec la noi în America. Se știe că țara aceasta este țara deplinei libertăți, atât culturale cât și religioase. Lupta religioasă aduce cu sine ca rezultat ridicarea nivelului moral. Fiecare confesiune își apără crezul ei, dar totodată se năzuiește să planeze prea marile divergențe nu cumva să iasă din luptă învinsă.

Mal zilele trecute a fost o foarte interesantă întrunire, la care au vorbit 4 preoți, reprezentanți a 3 religii: catolică, protestantă și evreiască. Toți au arătat foarte pe larg modalitatea prin care s'ar putea ajunge la o pace vecinică pe terenul religios, fiindcă toate religiunile au la bază credința într-un singur Dumnezeu.

Toate celelalte deosebiri sunt numai de forme. S'a mai vorbit și despre introducerea Bibliei în școlile primare. Dr. Marby, preotul catolic a vorbit contra introducerii ei în școlă, copiii având aici să învețe alte lucruri, studiul Bibliei rămânând în sarcina școlii bisericești. Dr. Huidut, preotul protestant a vorbit pentru introducerea Bibliei în școlă primară, căci dacă Biblia s'ar introduce pe tot și s'ar înălța numai într-un fel ar dispărea și deosebirea de crez religios. Dr. Philie, reprezentantul religiei evreiești, un mare orator și cunoscător al desbirărilor dintre oameni a arătat, că datorită încrederii confesiunii este să se învețe cu mai multă tărie iubirea de aproape.

Într-un articol am fost scris despre o „Serată Română” care era să se aranjeze în orașul

MIHAIL T. ROMAN.

Cleveland, Ohio, la Institutul Internațional al cunoscutului organizației Y. W. C. A. Acum după ce a trecut evenimentul, vin cu amănunte. Buna răușită a suspensiei Seratei, care ne-a făcut cinstă față de naționalități cari au fost de față, se datorează d-nei Livia Baciu, o frumoză a coloniei române din Cleveland, funcționară a acelei instituții. Un mare număr de oaspeți au luat parte la petrecere. Serata a fost deschisă de către d-l G. Anagnostache,

consulul român din Cleveland, vorbind în limba engleză și descriind cum nu se poate mai bine pe români, tradițiile, obiceiurile, cultura românească, trecutul și prezentul, precum și aspirațiile neamului românesc. Programul artistic n'a lăsat nimic de dorit. Primile cari s'au produs au fost d-șoarele Ungureanu, excelând la pian și voce. A urmat apoi grupul dela Youngstown, compus din 5 persoane: soții Ionescu-Ardeal, gurarea președintelui Calvin Coolidge în capitala Statelor Unite. Cu toate că se prezicea, că în anul acesta, această serbare va fi cât se poate de modestă, totuși ea a fost și de data aceasta făcută cu mare pompă. Discursul de inaugurare al președintelui Coolidge a fost un frumos și splendid discurs și ca compoziție și ca spirit. Acest discurs a fost prima oară în istoria Americii, când el a fost ascultat prin Radio de toată țara. În cele mai multe orașe s'a pus de încheie toate scările și prin această toți copiii au avut ocazie să asculte pe președintele lor. America trece și ea prin mari schimbări și lucruri po-

PREOTUL GRIGORIU COSTE
redactorul nostru în orașul St. Paul
Minnesota.

deal, d-na și d-l Titu Nistor, și d-l Marin Simescu. Întreg grupul a fost îmbrăcat în costume naționale din județele Gorj, Olt, Câmpu-Lung și din Banat.

La apariția grupului pe scenă, publicul a izbucnit în aplauze frenetice. Duetul cântat de soții Titu Nistor, pe două voci, a fost viu aplaudat. D-na Nistor a mai cântat cu mult suflet o doină cu care a mișcat pe spectatori. Au urmat apoi soții Ionescu-Ardeal, cu dansuri naționale. Nu se poate descrie, cum știu acești, cu adevărat maeștri ai dansurilor românești, să entusiasmeze pe privitori și să-i facă să aplaude frenetic, chemându-i și rechemându-i la rampă.

Frumosul succes al dansatorilor noștri, se datorează în parte și preceptului violonist, d. Marin Simescu, care motodeaua acompaniaza cu o exacitate rară. D-l Marin Simescu, a dovedit încrederea ca e un bun acompaniator de artiști, celace constituie un merit cu care se poate mândri. Veșteți dar, că colonia noastră din Youngstown, nu se mulțumește numai la activitatea culturală din loc, ci, când este vorba de mărirea neamului românesc, oriunde, oriunde, ne grăbim a contribui cu partea noastră de tribut. Când e vorba de serate ca ce-a despre care va vorbesc aici, d. Ionescu-Ardeal își la grupul și în mod benevol, se duce la ocazii de acestea pentru a ne face cinstite coloniilor noastre din această țară, fără să cruceți bani și oboseală. Colonia Youngstown a fost în totdeauna una dintre cele de frunte, acum însă de când avem pe mult apreciați artiști, în rolul nostru, colonia noastră e cu un pas înainte și e gata oricând pentru a da tot concursul și celorlalte colonii.

La 4 Martie a avut loc inaugurarea președintelui Calvin Coolidge în capitala Statelor Unite. Cu toate că se prezicea, că în anul acesta, această serbare va fi cât se poate de modestă, totuși ea a fost și de data aceasta făcută cu mare pompă. Discursul de inaugurare al președintelui Coolidge a fost un frumos și splendid discurs și ca compoziție și ca spirit. Acest discurs a fost prima oară în istoria Americii, când el a fost ascultat prin Radio de toată țara. În cele mai multe orașe s'a pus de încheie toate scările și prin această toți copiii au avut ocazie să asculte pe președintele lor. America trece și ea prin mari schimbări și lucruri po-

litice și prin aceasta se leagă de conducerea acestui președinte mari speranțe, pentru care să așteaptă să se rezolve într-un mod satisfăcător. În frământările de toate zilele, preocupări de atâtea lucruri și necazuri, cunoscute numai de celce trăiesc sau au trăit aici, nu uităm însă niciodată pe ai noștri de acasă, cari deasemenea își au și ei partea lor de luptă pentru viață. Cu aceasta ocazie mă gândesc mai întâi la lupta culturală ce poartă gazeta „Cultura Poporului” care aici la noi este foarte bine cunoscută.

Vă doresc, bravi ostași ai luminii, să vi se ușureze cărările pe cari mergeți și să vă întăriți cât mai mult. Să ajungeți viață lungă pentru binele și cultura poporului pe care-l luminați cu scrisul vostru.

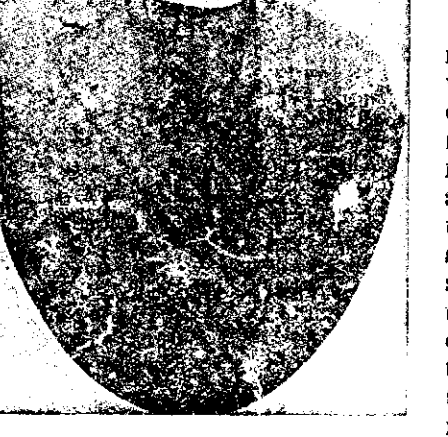
Nihail F. Roman

ROLUL CREDINȚII

Generațiile omenesti se pot asemăna cu un fluviu. Apele fluviului acestuia pornesc din ocean, sub forma de nori, se condensează câmpurile, sub forma de ploaie, producând rodurile necesare și luând parte directă la viața plantelor și animalelor, la viața tuturor ființelor viitoare, pentru care, sub forma de izvoare cristaline, să se rostogolească vijelios prin stâncile munților și să redeie fluviul care curge prin aceleași câmpuri pe cari le-a udat altădată, reluându-se în același ocean de unde a plecat. Mii de ani picăturilor de apă pot sta strivite între stânci uriașe, totuși acțiunea lor de mii de ani le deschide un

stență de o clipă, nu noi ca indivizi să ne cunoaștem rostul, să ne dam seama de unde venim și unde mergem. Ne naștem fără să știm cum, și în cea din urmă suflare de vânt pierim. Suntem ca o picătură de rouă care se evaporază la cea din urmă atingere a unei raze de soare. Trebuie să admitem că există o conștiință superioară dela care totul poruncește. Căci actele vieții noastre acea conștiință superioară le conduce.

De aceea, fără a tăgădui importanța covârșitoare a științei, în viața popoarelor ca și a indivizilor, căci nu știința, ci credința este aceea care hărăzește. Știința este prelungirea organelor noastre, pe când credința este aceea care ne creează sufletește. Celce are credință poate să aibă totul, chiar neștind prea multe; celce are știință fără de credință, nu are nimic, chiar dacă ar poseda universul. În privința aceasta sunt, „Fericiți cei săraci cu duhul”. Nu orice soldat își dă seama de rostul bataliei. Sunt diferite trepte cari vad diferite părți și este comanda generală singura care vede totul.

George Brătianu,

redactor în Detroit, Michigan.

Din momentul ce ne fodeplănim îndatoririle fundamentale ale vieții, putem să credem fără să cercetăm. Căci e mai bine să nu știi multe și să-ți faci drumul tău, totuși să ai ocazia de a se călători, decât să ai ocazia de a se călători, dar să nu ai ocazia de a se călători. Prin urmare vedem că fără de credință nu este viață, nici mântuire; ei dimpotrivă chin și moarte. Iată un adevăr, care n'are nevoie, să fie demonstrat. Mult face credința la om. Cu credința omul străbate mările și oceanele, și lufrunță toate neajunsurile. Lucrurile nevăzute prin credință se vad. Plugurul nu știe ce e cuie toamnă; și cu toate acestea, mănăscă din greu pământul, și samănă cu credință, că va elege roduri însușite. Credința poartă pe în om lume; și frumoase rezultate dobândește celce lucrează cu credință în viață. Deci marea este rodui orașului.

Nihail F. Roman

Învățătorule

„Luminează-te și vei fi; Voiește și vei putea!”

N'am găsit o foie, fie gazeta sau revistă, care să aibă ca deviză a muncii și activității sale, mai potrivite și mai frumoase cuvinte decât acestea: „Luminează-te și vei fi; voiește și vei putea!”

Aceste cuvinte sunt puse în fruntea povățitorului dela Cluj, „Cultura Poporului”. Aceste cuvinte vorbesc tuturor, neținând seamă de rang, nici de clasă, nici de mîntea coaptă și îmbătrînită și cea fragedă; tuturor celorce sunt însetați de lumină, tuturor celor ce năzuiesc la un ideal mai înalt, lumină pretutindeni, căci Dumnezeu este lumină și dacă noi vom petrece întru întuneric, cum ne vom putea zice fiii lui Dumnezeu? S'a voiești mereu, să te înalți cât mai sus, să fii cât mai aproape de acela după al cărui chip ești făcut; să fii tot mai bun și la acestea de vei voi să ajungi „vei putea” căci Domnul e cu tine.

Dar tu învățătorule, tu mai înainte de tot trebuie „să te luminezi ca să fii” și „să voiești ca să poți”. Tu trebuie să fii lumină, din tine trebuie să isvorască o raie mai arzătoare, care să poată pătrunde în toate sufletele, să le incalzească. Ie mîntie de tot și se adresează toața din Cluj, și-ți spune: „luminează-te și vei fi” și eu voi completa: „și vei fi învățător”. Nu uita că numai un Om a mai purtat numele de „învățător” în această lume un Om-Dumnezeu, care s'a jertfit pentru ea! Și dacă tu învățătorule de azi ai moștenit numele, trebuie să-l porți cu mîndrie și să arăți ca cu drept cuvânt ești urmașul „Primului învățător al neamurilor”. Dela marea învățător curgea lumină ca dintr'un soare arzător și se imprăștie peste o lume; dela tine va curge numai ca dintr'o rază slabă și se va imprăștie peste un mic și înfundat colțșor de țară. Fă atât și ai făcut deajuns!

Și în urmă „voiește și vei putea”. Trebuie să voiești un lucru mare, celace înima ta îți spune că trebuie să voiești. Voiești să ridici un neam chinat care așteaptă de veacuri lumina soarelui binecuvîntat care azi a început a străluci la orizontul unei țări noi, reînviată....

Sunt multe căile omului în viață. Pe multe rădăcesc suflete chinute și se înfapă în ghimpii răutății presarați pe ele, se lovesc de burmele întunecoase, cari le aduc întuneric și în suflet. Dar între toate acestea o cale îngustă, o cale aproape necunoscută neabătătorită de mulți. Pe această cale sunt sămăntele florile: adevărului frumosului și binelui, și mirosul lor îmbată pe celce calcă pe acolo, și-ți înalță cu sufletul sus... tot mai sus până aproape de celce le-a sămănat! Pe această cale să îndrepte întreaga turmă în mijlocul căreia varșă binecuvîntata sa lumină.

„Așa-ți vei ridica neamul, învățătorule, voiește și vei putea!”

N. VLEJA, normalist.

FLORILE AMINTIRII

Un buchet de flori frumoase
Blonde și deschise
Îți trimtăcumfrumoasa mea stăpână.
În grădina sufletului meu, ele-au
[crescut închise,

Flori de vise.
Primește dar buchetul celor mai
[frumoase

Flori din pleptul meu
Și dacă să se nîtmpe să-ți mai
[aduci aminte

De ce-a fost între noi, te rog să nu
[te superi,

De vină nu sunt eu...
Ramas cu-aceleaș doruri, întregi
[ca mai nălute,

Dorindu-ți mereu bine,
Chiarrăcîcit pe drumuri — ce nu se
[vor sfârși

Mie gândul tot la tine!
Iar astăzi, grădinarul, acestor flori
[frumoase

Ce cresc fără să vreau
În sufletu-mi — grădina — pământ
[nefostol —

Oricît de răcîcit — mai mult ca
ori și când —

Spre tine-l al meu gând.

Dar neputînd s'ascuți, povestea
Ce-ți-o spun
Înfrigurat dorul clipei ce-apun;
Blestămă supărata grădinarul
Care-a avut nădejdea și a îndrăsnit
Să-ți întrerupă o clipă
Amăgirea,
Cu flori care-i redau și azi iubirea
Din sufletu i abia nămurit!
Blestăma supărata grădinarul;
Dar nicidecum pământul pe care-au
[înflorit!...

Mih. Bărgan.

Eri și azi

Prin anul 1908, singura trupă românească de teatru în Transilvania, condusă de Zaharia Bărsan, directorul teatrului național din Cluj, a nuntase o serie de reprezentații la Brașov. În seara deschiderii teatrului se adunase un public numeros și reprezentanția aproape era să înceapă, când apărură forța publică evacuînd sala și oprind reprezentațiile teatrale românești. Ce puteau face românii atunci? Nimic. Trebuiau să tacă și să rabde, dacă nu voiau să ajungă în vreuna din falmoasele temnițe ale fostei stăpîniri.

Dar, se vede treaba că și azi când întreaga suflare românească e unită, românii îndură o soartă asemănătoare. Nu de mult a venit la Orșova tru-

pa ungurească de teatru a d-lui D. Tibor, avînd aprobarea ministerială. Românii s'au opus de a se juca teatru unguresc în acest oraș, unde ungurii pot fi numărați pe degete, însă toate intervențiile lor au rămas fără nici un rezultat. Vinovați sunt celce au eliberat aprobarea, fără să cunoască viața din Orșova, unde minoritarii, în număr mai mare evrei și nemți, sprijină orice propagandă, care e împotriva statului român.

Iată că nici acum românii n'au putut face mai mult decât numai să se revolte. Noi, cu credința în Dumnezeu să sperăm că ziua de mâine, va aduce cu sine și unirea sufletească, căci pe cea teritorială o avem. Și atunci vom avea conducători crescuți în școli românești, vom putea învinge pe toți dușmanii țării, cari azi încă nu s'au lăpădat de cugetele rele împotriva noastră și mai speră să ne fărâmițască din nou România, celace nu se va mai întâmpla niciodată.

Ion Bărgășcu

Roadele culturii.

„Cea mai lungă cale spre biruința unei națiuni este negreșit calea culturii. Ea cere ani și ani de arduință de muncă pașnică și roditoare, din care să se înalțe arborele lăluie al vieții depline. Dar tot ea este și cea mai rodnică prin binefacerile ei, căci are darul să transforme și să înmulțească puterea de muncă și de înțelegere, care altul sunt risipite și lasate la voia întâmplării. Dacă la noi se vorbește atât de adesea de haosul, care domnește în toate manifestările vieții noastre naționale, este desigur și din această pricină. N'am ajuns nicăieri să încheiem orănașele noastre sociale, după cum se cuvine și cum se poate aștepta dela un popor, care a dovedit că nu e lipsit de anu-

mite daruri sufletești și a mai dovedit că are destulă vitalitate. Pricina deci trebuie căutată într'acolo, că n'am făcut tot ce trebuia la pătrunderea spiritului larg al unei culturi apropiate celor mai mulți din poporul nostru. Putem fi de-acum pe calea aceasta; dar dibuim încă și ne prindem adesea în mrejele unor pieștii, din care cu greu mai putem ieși noi înșine....

De aceea trebuie să primim cu bucurie la orice încercare, care a reușit să și croiască un drum spre sufletul resfirat al poporului nostru, dornic de un tenei sufletește slăbitor. Toți aceia, cari au putut să găsiască un drum drept, sunt înaintași unei opere mari de construcție națională. Pentru țara lor de voință spre bine și pentru jertfiele ce ei pot face spre îndeplinirea unui rol atât de frumos și înălțător, ei merită încurajarea toată și recunoștință.

C. Sădețeanu.

Cu pluta pe Bistrița

E ora cinci dimineața. Soarele n'a răsarit încă. Răcoarea dimineții lui alungă somnul. Neguri se ridică de pe păduri. Cioabălele cântă vesele ridicându-se în înălțimi.

Pleo, cu gândul să ajung mai degrabă la Tarcău, de unde voi lua trenul.

Fiind Duminecă, drumul e pustiu încă. Trei prin Strămtură. Copacii se împănă deasupra șoselei dându-și brațele în semn de prietenie. În stânga, Bistrița curge domol rotund și apa în ochiuri strălucitoare.

În dreapta, un izvor alergică grăbit printre stânci gâlgâind vesel.

Nourăși de praf se ridică, înaintea și în urmă, la cea mai mică adiere de vânt.

Trei pe la gura Izvorului Muntelui.

Câteva case răslețe se ivesc de după tufe de arini. Părul izvorului fuge gălăgios, sărind de pe piatră pe piatră, ca să se întălească cu mama-i Bistrița. După o cotitură a drumului e satul Dodi. În stânga, pe lângă șosea, se înălțesc un șir de case de toate mărimile. În vale, o plută se odihnește pe bolovani, prinsă cu spranga de o movilă.

Un moșneag șade pe marginea apei și pufăște din țigară.

— Bună dimineața, moșule!

— Bună dimineața, draguț!

— Mă duc la Tarcău, să nu scap trîmul!

— Hai cu moșu pe plută; iac'acui dau drumul; vrei să mergi numai până la Tarcău?

— Nu! Până la Piatra!

— Apăi, dacă-i așa, hai cu mine, ca și cu merg până la Vișoara!

— Dar de unde ești moșule? I-am întrebat.

— Dă Păngărați! Iaca, de o săptămână m'am dus la Bistrița și de-abia mi-o dat plutica asta!

Apoi, scărpinându-se după ceafă:

— Bată-le să le bată de parale, cu greu să mai fac!

La răsărit cerul se înroșește, și de după munți se ivesc soarele.

Bistrița se rotește în holburile rotunde, apoi pleacă răsărind în pădurea din margine.

— Hai, ce zici? mergi? mă întreabă moșul căutând lung la mine.

— Apoi, știu eu ce să fac?... Stau și mă gândesc... Ei, dar hai să merg cu dumneata!

— Atunci, descultă-te și te sune pe plută!

— Toate ca toate; dar asta nu-mi vine la socoteală! Ei, dar hai să fac hatârul moșului. Mă descalt și mă sui pe plută. Moșul își scoate opinile și intră în apă; la parul și se opinește.

— He-e-e-e... Nu vrea să se urmească!

— La pune și mata mâna pe parul ceta și-mi ajută să adresează moșul către mine.

— Iau parul, intru în apă până mai sus de genunchi, și amiez moșul.

— He-e-e-e... strigă din nou moșul.

După câteva opinteli plută e împinsă la adânc. Moșul, sprinten sare îndată pe mal, desleagă plută, aruncă spranga pe plută, se așază și el, apoi începe a văsi încordându-și mușchii mâinilor. Plută se întoarce îute cu buza la vale și la cursul apei.

Moșul încetează de văsi; își face cruce și zice cu un glas rugător: „Sfântă Duminecă, iartă-mă pe mine, păcătoșul!”

Acuș sunt la Vișoara! Plută alunecă ușor pe luciul apei, făcându-și loc printre nahlapii ce se iesec cu putere de margini.

Din când în când, moșul, văslăste câte o leacă îndreptând lopata la dreapta și la stânga.

Ajunsem la „Cotul lui Marc”, locul unde Bistrița se isbește de boamne, în apropiere de Bicăz.

Moșul se opinește din greu și umblă obrazii și pufnește văslind din puteri la stânga, ca să nu ne isbim de stânci. Plută se furișează pe lângă stânci, sfărâmă nahlapii și-i prefăce într-o mare de spume, apoi scapă în largul apei.

Bicăzul își arată clădirile albe ale Coroanei. Biserica, pe o coastă, între castani, își arată turnul negru, spălat de ploaie. Femei și bărbai urcă încet sușul purtând fiecare în mână, o lămăre sau o colivă.

Trecem pe lângă administrația Coroanei, o clădire mărească pe malul Bistriței. E clădirea chiar, lângă apă, astfel că, dacă ar sări cineva din cerdac, ar cădea drept în apă. Ca drept apărătoare are un zid de beton. Cotim la dreapta. Moșul cărmărește plută cu dibăcie. Părul Bicaz vine grăbit sărind, sărind și

isbindu-se de stânci, se învârtă în loc, apoi sare în brațele Bistriței, cu care se amestecă, apoi pleacă amănând șgomotoși la vale.

Plută salută pe valuri ca o surică.

Cotim la stânga. Stive mari de butuci stau somnoroase pe mal, iar vagonetele se dogoresc la soare, pe șinele serpuite.

Trecem pe sub podul Bicaz, un pod de fier, care se sprijină greoiu pe cele două picioare de beton.

La dreapta și la stânga se înalță, răslețe, căsuțe albe, mici, cu ferestrele cât pumnul.

— Colo, în cotla „Chetronia” ai să-ți? o leacă! mi-se adresează moșul rupând tăcerea ce ne cuprinsese.

— Bine! Numai să pot! zice eu.

Deodată, pădurile se împreună, ca și cum ar forma un zid, peste care nu se poate trece.

Nahlapii șgomotoși sar pe plută ca niște balauri ce asvârl spume pe nări.

Ursoii hârșăiesc stâncile săltându-ne mereu. Moșul, calm, cu țigara în gură, văslăste alene, ca și cum nu i-ar păsa de nimic.

Deodată pădurile se dau în lături, apa se strânge într-un șcheab, nahlapii urlă îngrozitor, iar plută se strecoară ca fulgerul mergând cu buza pe dedesubt.

Moșul văslăste de zor, iar eu leplăd mereu ca să nu sfărâșm plută.

Soapăm iar la larg, plută își domolește mersul. La o cotitură se întămplă ceva, nu toamă plăcut: Un ursoi iese din rând, rupe gânjul și se oprește după o stâncă, spre marea nedumire a moșului.

— Ptiu, bată-te mama lui Dumnezeu, lemn a dracului!... Vezi dom'le?... Nu mi-o ajutat Sfânta Duminecă!

Un om cu o undiță, sta galeș pe o stâncă și se uita o lăcomie la cârlig.

— Mai creștine, — se rugă moșul — fă-mi un bine și dă lemnu ceta de-vale; că l-o pus necurat să iasă din plută.

Omul ceta — de treabă în felul lui — se duce și face vânt lemnului, care o ia pe cursul apei.

— Am să trag la mal; altfel nu eu nici un ban! Până nu-i dai plută completă, cum serie în aviz, nu-ți dai banii; și-i păcat!

Ne oprim... Moșul, amărit de așa pochinog, așteaptă lemnul. Cu toporul în mână, zice rugător — ca și cum butucul l-ar înțelege —

— Hai, puile, vină încoace, la moșul... Vină, dragu moșului, căpăi nu eu nici un ban! Și, spre mirarea mea, lemnul se îndreptă — dus de valuri — către plută.

Moșul nu așteaptă mult și — cât ai clipi — lemnul fu ridicat pe plută, înfingându-i toporul în capăt.

„Ei, de-acu, cu ajutorul Sfântei Dumineci, pleacă! Am o rugămintă către dumneata: Eu am să-ți plută, cu spranga, de pe mal, iar dumneata să-ți carnești la drum!”

— Bine, moșule! Te ajut! Plută pornește iar isbindu-se de nahlapii.

— Ai văzut cum m'o potonit Sf. Duminecă? M'o învâțat minte, să nu mai plec sărbătoare pe drum!

— A vrut să te încerce, moșule! Să fi fost altul, în locul dumneata, poate suduia de bun seamă! Dar dumneata, n'ai zis nici o vorbă de rău și deaceia, Dumnezeu te-a ajutat!

— Ba nu, dragu moșului! Eu nu sudui, nici măcar de mamă, în tăta viața mea!

Trecem pe lângă Tarcău. De departe se vede coșul fabricii înălțându-se deasupra tuturor caselor. Stive de scânduri, așezate cu oarecare regulă, se întind tot malul. Drumul ce duce la Piatra urcă șerpuiind printre brazi.

Trecem pe lângă Straja. Stive de țanduri, aruncate ca aduse de apă, zao pe tot locul.

— Multă pagubă mai are și fabrica asta! zice eu. Mai bine țanduri țieșta s'ar vinde omeșilor, dar nu să steie aici și să putrezească!

— Așa-i, dragu meu! Dar vezi că românul nostru, nu-i pare bine că-i dă; vrea să-i mai mult! Mai înainte se dădeau țanduri! Dar cine venia după țanduri, punea în coșu cărutei și scânduri, și de aceea ulcioarul nu merge de multiori la apă!

Mă gândesc: are mare dreptate moșul! Trecem pe lângă păduri de brad, care se ivesc în stânga și în dreapta. Poreți înalți de piatră, așezați în straturi cu iscusința unui artist, se ridică din loc în loc.

Holburi uriașe, cu apa verze, stau gata să te înghită, îndată ce le vei cădea în mână. Păngărații și Vadurile se țin lanț albiu în marginea Bistriței.

1) Odișon din sfârșit, cu care se leagă plută la mal.

2) Văslăre, învârtăre de apă.

3) A vrut dincolo în plută, izvoare om văslăste o de dinainte.

4) Factura care se dă de către expeditori plutărilor.

5) Stănci urzi; idem.

La pod, la Vișoara, moșul trage plută la mal.

Cu aceeași agerime de pisică, sare pe mal, alergică până la cel mai apropiat cârleș și înfige țigăruța în pământ.

Plută se urcă cu buza pe mal, iar ursoii încep a se țări pe bolovani.

— Bine c'am ajuns!... Mulțumesc-ți Doamne, că m'ai ajutat de-am adus-o cu bine aici!

Ne înălțăm și ieșim în șosea. Moșul se îndreaptă spre crâșma lui Ursache și ia un „rachiuș”, ca să-și mai desmorțosească ciolanele vâsluite.

— S'auzim de bine, dom' profeseș!

Cu bine, moșule, și cu sănătate!

Victor Săndulescu-Topolița învâțător

Din Vâlcele

(jud. Trei-Scaune)

În comuna noastră, în ziua de 15 Martie, s'a ținut ședința cercului cultural învâțătoresc „Vâlcele”. De dimineață membrii cercului au luat parte la serviciul divin, la biserica din localitate.

După slujba religioasă toți învâțătorii au mers la școală, unde s'a ținut ședința intimă.

D-l președinte Gh. Iordache, inv. diriginte, a deschis ședința vorbind despre „Armonia între colegi”.

D-l M. Pădure, inv. Arini, a ținut o lecțiune practică din istorie „Horia, Cloșca și Crișan” cu el. IV-a.

Masa comună s'a luat la restaurantul „Grădina Domnilor” din localitate, la care a participat și d-l Dr. Gh. Brătăsescu.

La masă s'a vorbit despre mai multe chestiuni în materie de învățământ.

După masă toți învâțătorii au trecut la școală, unde li așteptau elevii și un mare număr de locuitori, în frunte cu autoritățile.

Alba-Lulia străveche

Tu oraș fără păreche

Ce primii cu mare-ai

Când-va pe bravul Mihai,

Visul lui murind cănește,

Astăzi l-și împlinește.

Alba-Lulia, fil trează,

Azi în tine să serbează,

Visul mare pentru neam

Cel pornise lăncu Avram.

Astăzi țara se reface

Pentru noi a doua Daci

Alte țări de bucurie.

Sus pe poarta la văzând

Tricolorul fălăind.

Ura! strigă să trăiască

Mândra țară românească.

Aureliu Novac

țaran din Bănat.

Din satul meu

Se apropie Sfânta și marea Inviere și în satul meu Urșoia din jud. Olț, două biserici, sunt încă țără preot...

Dureroasă trebuie să ne fie plângerea!...

De la 1908, parohia aceasta n'a mai avut preot local, care să fie totdeauna între noi și să ne cheme la Casa Domnului în fiecare sărbătoare și Duminecă.

Și lipsa unui preot s'a simțit adânc și a avut urmări nu numai bune. Săteni s'au departat de biserică. Când cu schimbarea calendarului, pe care n'au primit-o nici până în ziua de azi, au luat în răș pe bătrânul preot din comuna vecină. Din când în când vinea acest preot să sunească, dar el a murit.

Acum suntem într-o și mai rea stare! Slujba nu se mai face... La alte datorii creștinești, vine un bătrân preot din comuna Buzzești...

Ca încheiere, președintele a vorbit despre foloasele învățării; mulțumesc apoi tuturor celor de față pentru dragostea și răbdarea cu care a asculat sfaturile învățătorilor, dorindu-le din inimă, ca cele auzite să le fie de folos și înălțarea la anul, cu bine și sănătate.

ELISA IORDACHE

reporter cultural

Comuna Puiul și ceramica

La noi în țară în puține locuri se poate observa un început de industrie ceramică. În comuna noastră, din Ardeal, deja de mai mulți ani există o fabrică de ceramica a distinsului avocat Dr. Toma Ienciu care și-a sacrificat sume mari cu puțin câștig, dar pentru a colabora la înălțarea industriei naționale. E de mirat un lucru, că la noi românii, elementul național nu este încurajat de căteori năzuiește la vreo operă, care să aducă cinste neamului, deși în această fabrică se execută o adevărată artă — nu meserie — o artă care e atât de puțin dezvoltată la noi. Nu voiesc să propag, dar rog elementul românesc să se intereseze mai mult de artă națională.

L. Mihal

10) Stăpini, pe malul Bistriței, bănuți amare pentru prima dată.

11) Far scoscut de care se leagă spranga.

DELA SĂTENI

ZIUA DE 1 DECEMBRIE 1918

Zi sfântă și mărească

Dătătoare de viață

Azi cu tine a răsarit

Izbânda neamului rob.

În cetatea Alba-Lulia

Săvârșitu-s'a minunea;

Bucuria fără seamă

Unirea cu țara mamă

Ardeleni, bucovineni,

Bănățeni, basarabeni,

După veacuri de urgie

Cântă psalmi de bucurie,

Văzând azi înfăptuit

Visul lor cel mult dorit.

Alba-Lulia străveche

Tu oraș fără păreche

Ce primii cu mare-ai

Când-va pe bravul Mihai,

Visul lui murind cănește,

Astăzi l-și împlinește.

Alba-Lulia, fil trează,

Azi în tine să serbează,

Visul mare pentru neam

Cel pornise lăncu Avram.

Astăzi țara se reface

Pentru noi a doua Daci

Alte țări de bucurie.

Sus pe poarta la văzând

Tricolorul fălăind.

Ura! strigă să trăiască

Mândra țară românească.

Aureliu Novac

țaran din Bănat.

Viața culturală în Cernăuți

— Dela redacția noastră —

Secția locală a Ligii Culturale continuă să întrețină cu sezoanelor sale săptămânale viața culturală a orașului nostru. Mai înbucurător e faptul, că în această muncă s'a întovărit cu tinerii Conservator, învâțătorii sezoanelor cu declamări, coruri orhestră, ș. a. Duminecă, în 22 Martie, a dat o sezoană deosebit de aleasă prin conferința interesantă „Treutul Cernăuților”, și prin bogăția programului. Sala mare a Teatrului vechi era plină de lume. După câteva bucați minunate cântate de orchestra reg. 10 jandarmi, sub conducerea cap. C. Flores, d. prof. C. Loghin, într-o expunere vioasă a urmărit istoria momentelor mai însemnate din viața Cernăuților, începând dela existența adevărată a lui și până în zilele noastre.

Târgul Cernăuți apare pentru prima dată în documente în 4 Oct. 1408. Într'un tratat comercial încheiat între Alexandru cel Bun și negustorii lioveni (din Polonia). În acest tratat Cernăuți sunt arătați ca loc de vamă. Înainte de această dată se face amintire de cetatea apropiată Tețina și anume încă din sec. XII. Pe acel timp era în stăpânirea polonilor, servindu-le ca cetate de apărare la hotarul dinspre miazăzi. La 1240 a fost dărâmată de tăitari, dar mai târziu s'a ridicat din nou, de această dată sub stăpânirea moldovenilor ca cetate de graniță de către Polonia. Începând cu sec. XV. însemnătatea cetăților se reduce simțitor, și în locul lor se ridică târguri cu înfloritoare viață economică și comercială. Sub viteji și înțelepți voievozi viața de neastampăr se statornicește și sub seculul oșoritor al Domnului ce sta de veghe se pornește o nouă viață de muncă serioasă și liniștită.

Astfel dispăre în ruine Tețina și se ridică lângă ea târgul Cernăuți. Acesta în primele timpuri de viață avea o totul altă așezare, se răzima pe malul stâng al Prutului, c'am pe unde este azi Sadagura. Abia mai târziu a trecut la dreapta râului.

În privința înălțării și a administrației sale, târgul era ca un sat mare moldoveanese cu case de lemn și de lut, vârlite cu alb, coperte cu șindilă și provezute cu nelipsita prispă; se administra de un șolțoz de 12 pargari și alți funcționari cu nume în spiritul vremii de atunci. Așezarea sa aproape de hotar și în drumul mare pe care se purtau mărfurile dela nord la porturile Marii Negre, i-a adus bogăție, creștere, însemnătate, dar i-a adus și multe rele. De multe ori a fost distrus, ars, trecut prin sabie (I. Albert eraul Poloniei în expediție de răș-bunare pentru înfrângerea ce-o suferise la Codrii Cominului), dar tot de atâtea ori s'a ridicat din nou. A avut zile de glorie, a fost vizitat de oaspeți iluștri (Sobieski).

În 31 August 1774, cele din urmă catane austriace și-au făcut apariția în târgul moldoveanesc și aceste catane, trimise din gânduri necurate au apăsut cu prezența lor 144 de ani viața românească a Cernăuților și a Bucovinei. De acum târgul se transformă în oraș cosmopolit (al tuturor națiilor), devine capitală de provincie austriacă și reședință de stăpânitori străini. Orașul crește uimitor de repede prin scurgerea continuă a tot felul de elemente din Galizia. În deosebi devine orașul de adăpost al evreimii care-și face din el un centru de operații pentru opera de stoarcere a țărânului român din Bucovina.

Orașul capătă caracterul evreesc. Anul 1848 a fost și pentru românii bucovineni scântăiea electrică care a împins la manifestare constituția națională, manifestare care n'a încetat cu trecerea anului 48, ci s'a continuat tot mai vi-guros, mai conștient în lupte nesfârșite pe teren cultural și politic până în ceasul umirii. Erau lupte de apărare pe de-o parte împotriva rușienilor cutoptori, cari înghesuiau tot mai mult elementul românesc și tindeau, favorizați de stat, să-și impoziteze biserica și

avutul lui, pe de altă parte, chiar împotriva tendințelor de desnaționalizare ale statului. Undrea a încheiat acest capitol trist și-a dat început unei noi epoci în viața orașului, cum e și firesc, această epocă trebuie să se caracterizeze, prin tendințele de a reînvia orașul românesc de altădată, pe care împrejurările grele l'au înstrăinat atâtea vreme.

Dintre instituțiile Cernăuților, cel mai vechiu monument ce s'a păstrat este biserica Sf. Nicolae, ridicată după unii la 1607, după alții la 1748. Biserici mai vechi, de lemn, parte s'au dărâmat pentru a zidi pe locul lor altele de piatră, parte au fost transportate în satele din împrejurimi (cum e cea dela Horecea). Astăzi două clădiri monumentale, amândouă românești și biserică: Catedrala și reședința mitropolită se impun mai presus de toate prin măreția și frumusețea construcțiilor lor.

Declamări bine reușite, ale elevilor dela conservator, au încheiat în mod strălucit această sezoană spre mulțumirea deplină a publicului care a luat parte.

La sezoana de Duminecă, 29 Martie, a vorbit d-ra prof. Teodoru despre „Rolul social al femeii române”. D-sa are păreri foarte sănătoase despre felul cum ar trebui să fie femeia, și ce ar trebui să facă spre binele neamului, păreri cari îi par aproape utopici azi când femeia dela oraș trăiește numai pentru scopul de-a plăcea. Vina este de-a nu se căuta în creșterea nepotrivită ce i-se dă, creștere sau prea bărbătească sau prea superficială. Iar trebuie o creștere potrivită, serioasă care s'o facă mamă bună, prieten sincer soțului și membru folositor statului și neamului.

Publicul a ascultat atent conferința d-sale, și d-l prof. Gherasim i-a cerut-o spre publicare. Și această sezoană a fost întovărită